

Buhalterija

apskaitos ir mokesčių apžvalga

Nr. 43 (987) 2024 m. lapkričio 19 d.

MOKESČIAI

Martynas ENDRIJAITIS

Buhalteriams aktuali informacija apie Baltarusijos piliečius, dirbančius Lietuvos įmonėse

Apmokestinant gyventojų užsienio valstybėje gautas pajamas, vadovaujasi ne tik Gyventojų pajamų mokesčio įstatymu (GPMĮ), bet ir Lietuvos su atitinkama užsienio valstybe taikomos dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarties nuostatomis. Paminėtina, kad tokios sutartys taikomos tik abiejų susitariančiųjų valstybių rezidentams. Gyventojų rezidavimo statusą patvirtina rezidavimo pažyma, kurią išduoda ir tvirtina asmens rezidavimo valstybės mokesčių administratorius.

5–6 psl.

SAVAITĖS MINĖTINOS DIENOS

Lapkričio 21 d.

PASAULINĖ SVEIKINIMOSI DIENA

Šventė minima nuo 1973 metų. Ją švęsti paskatino du broliai amerikiečiai Maiklas ir Brajenas Makkomak, kovoję prieš šaltąjį šalių karą. 1973 m. rudenį broliai netyčia susitiko Nebraskoje ir taip apsidžiaugė, kad nutarė savo džiaugsmu pasidalyti su kitais. Jie išsiuntė laiškus draugams ir pažįstamiems į visus pasaulio kampelius. Tai buvo tiesiog sveikinimai, linkėjimai ir prašymas perduoti sveikinimus dar bent dešimčiai žmonių.

Lapkričio 23 d.

LIETUVOS KARIUOMENĖS DIENA

1918 m. vasario 16 d. buvo paskelbtas Lietuvos Nepriklausomybės aktas. Šią dieną ministras pirmininkas Augustinas Voldemaras pasirašė įsakymą Nr. 1, kuriuo buvo įkurta Apsaugos Taryba ir įsakyta pradėti formuoti pirmąjį Lietuvos kariuomenės pulką.

Su
Jumis
jau **20** metų

Kiekvienai buhalterijai – savaitraštis „BUHALTERIJA“. INVESTUOKITE šiandien ir ramiai gyvenkite rytoj!

KONSULTACIJOS

❖ UAB „Pačiolis“ ekspertų konsultacijos

❖ Valstybinės darbo inspekcijos specialistų konsultacijos

16–18 psl.

SVEIKINAME!

Lapkričio 19 d. Audra, Audronė, Juntautė.

Lapkričio 20 d. Felicija, Josvydas, Vaidvilė.

Lapkričio 21 d. Eibara, Eibutė, Ifigenija.

Lapkričio 22 d. Cecilija, Cilė, Suvaidas.

Lapkričio 23 d. Dovilta, Klemensas, Orestas.

Lapkričio 24 d. Legailas, Žybartas, Mantvinas – iš lietuvių – „sumanus“.

Lapkričio 25 d. Jaukantas, Katarina, Kotryna – iš graikų – „tyra, švari“.

Viskas, ko reikia kiekvienai

UAB

• BUHALTERINĖ APSKAITA • FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ • MOKESČIAI • TEISĖ • VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

- Išnagrinėta visa UAB buhalterinė apskaita – nuo dokumentų tvarkymo iki finansinės atskaitomybės. Itin daug praktinių situacijų.
- UAB mokesčių apskaičiavimas, deklaravimas. Išsamus mokestinių lengvatų sąrašas. Praktinės situacijos.
- UAB darbo ir civilinės sutartys bei jų priedai – įvairūs pavyzdžiai.
- UAB veiklos organizavimas ir vidinis reglamentavimas.
- Dokumentų ir registrų pavyzdžiai bei jų pildomi elektroniniai **ŠABLONAI (daugiau nei 70)** su naudojimo paaiškinimais.

Buhalterė Inesa, Vilnius

Tvarkau kelių nedidelių įmonių apskaitą, visos jos yra UAB. Kiekviena įmonė turi savų ypatumų: vienoje sudėtingiausias baras yra atlyginimų apskaičiavimas, kitoje – atsargų apskaita, trečioje – sudėtinga su PVM atskaita ir t. t. Įsigijau produktą, skirtą specialiai uždarojioms akcinėms bendrovėms. Radau jame viską, ko reikia mano įmonėms, ir dar daugiau. Tai labai praktiška darbo priemonė, su daug pavyzdžių. Sakyčiau, naudingiausia tiems, kas dirba su keliomis skirtingomis įmonėmis. Nuoširdžiai rekomenduoju šį produktą!

**Visa tai – vienoje darbo priemonėje UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ:
apskaita ir atskaitomybė, mokesčiai, teisė**

Darbo priemonės kaina **iki lapkričio 25 d. – tik 153 217 €** (su PVM).

Norėdami įsigyti darbo priemonę, sumokėkite jos kainą į UAB „Pačiolio prekyba“ (į. k. 300807502) a. s. LT347044060005977111 AB SEB banke. Mokėjimo nurodyme įrašykite **prekės kodą (UAB2), pristatymo adresą, tel. numerį ir el. pašto adresą.**
Daugiau informacijos: tel. (0 5) 270 0676 arba el. p. knygos@paciolis.lt Užs. 2032bam

www.Paciolis.lt

Profesionalus ir patikimas
buhalterio PATARĖJAS

Šiame numeryje skaitykite:

REDAKCIJOS ŽODIS

- A priori 4

MOKESČIAI

Martynas ENDRIJAITIS.

- Buhalteriams aktuali informacija apie Baltarusijos piliečius, dirbančius Lietuvos įmonėse 5

TEISĖ BUHALTERIAMS

Vaidotas DAUSKURDAS.

- Buhalterių teistumo tikrinimas – tik įvykdžius įstatymo reikalavimus 7

SAVAITĖS PAŠNEKOVAS

- Tvarumo atskaitomybės informacija: nauji reikalavimai ir bendrovėms, ir auditoriams 11

KONSULTACIJOS

- UAB „Pačiolis“ ekspertų konsultacijos 16
- Valstybinės darbo inspekcijos specialistų konsultacijos 17

REGLAMENTŲ NAUJIENOS

- Per savaitę priimtų svarbiausių naujų norminių aktų ir jų pakeitimų apžvalga 19

ASMENINIAI FINANSAI

- Mažėjančios palūkanos – galimybė augti: kaip išsiugdyti teisingą investuotojo mąstyseną 22

TAI ĮDOMU

- Nacionalinė kolektyvinė sutartis bus taikoma dar daugiau darbuotojų 24
- Smalsu, kiek uždirba kolegos? Specialistė įvertino norą žinoti kitų atlyginimus. 26
- Kokie dirbtinio intelekto sprendimai iš tikrųjų reikalingi skirtingo dydžio įmonėms....28

ŽMONĖMS

- Pirkinių draudimas populiarėja: paaiškino, kokiais atvejais jis gelbėja dažniausiai ...30

ASMENIŠKAI JUMS

- Kaip išlikti saugiams internete išpardavimų laikotarpiu 32

IT PAGALBA

- 7 eksperto patarimai: kaip apsaugoti mobiliuosius duomenis nuo kibernetinių atakų 34

MOKESČIŲ KALENDORIUS

- Mokesčių deklaravimo ir sumokėjimo kalendorius 36

POST SCRIPTUM

- Palmiros horoskopas buhalteriams 37

Pačiolis

- ✓ Profesionalu!
- ✓ Patikima!
- ✓ 30 metų patirtis!

2024 m. metinis seminaras buhalteriams!

**2024 m. ATSKAITOMYBĖS YPATUMAI,
nuo 2025 m. įsigaliosiantys mokesčių įstatymų
pakeitimai ir kiti buhalteriams
aktualūs klausimai**

Lektoriai

Auditorius **Gintautas DEVEIKIS**, konsultantė ekspertė **Marina GUPTOR**,
auditorius **Valdas JAGMINAS**, konsultantė ekspertė **Oksana GALIN**

Programa

Dėstoma auditorinio seminaro metu ir pateikiama vaizdo įrašu

1. Pirmoji atskaitomybė pagal naują atskaitomybės įstatymą.

Esminiai reglamentavimo pokyčiai ir laikinos išimtys, pakitusi atskaitomybės sudėtis ir finansinių rodiklių reikšmės. Atsakomybės už neteisingų finansinių ir nefinansinių ataskaitų sudarymą griežtinimas. Audito prievolės išplėtimas.

2. Svarbūs PVM įstatymo pakeitimai: nuotolinių renginių apmokestinimo vietos nustatymas, esminiai prievolės registruotis PVM mokėtoju Lietuvoje ir kitose ES valstybėse pokyčiai, naujos galimybės smulkiajam verslui nemokėti PVM nuo pardavimų kitose ES valstybėse.

3. Pelno mokesčio tarifų didinimas, lengvųjų automobilių vertės ir eksploatavimo sąnaudų ribojimai, sveikatos priežiūros įstaigų apmokestinimo pokyčiai ir kiti pakeitimai.

4. Pajamų apmokestinimo pasikeitimai, GPM įstatymo pataisos, nekilnojamojo turto mokesčio deklaracijos ypatumai ir kiti mokesčių pakeitimai.

5. Naujos prievolės pagal civilines sutartis dirbantiems buhalteriams ir apskaitą tvarkančioms įmonėms. Būtinybė teikti duomenis apie savo veiklą JAR ir VMI.

6. Darbo kodekso naujovės – darbdaviui žinotini reglamentavimo pokyčiai. Darbo užmokesčio direktyvos įgyvendinimas LR. Minimaliosios mėnesio algos didėjimas – klaidos koreguojant darbo sutartis. Su darbo santykiais susijusių LAT bylų apžvalga: darbo apmokėjimo sąlygų keitimas, neteisėtas atleidimas iš darbo ir išmokos, svarbiausi darbo ir civilinių santykių atskyrimo požymiai ir kt.

Pateikiama tik vaizdo įrašu

7. Išlaidų apskaita ir savikainos apskaičiavimas finansinėje apskaitoje ir apskaičiuojant mokesčius.

Atsakymai į seminaro dalyvių klausimus.

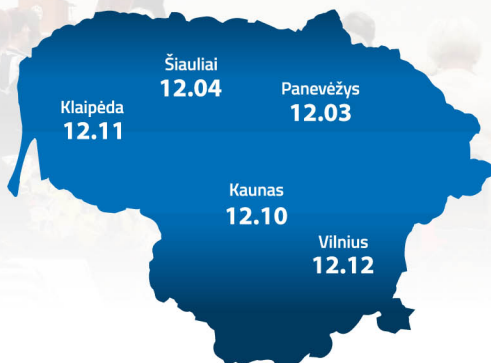
SEMINARO (auditorinio ir nuotolinio) **KAINA iki lapkričio 30 d. – 137 €**,
nuo gruodžio 1 d. – 157 € (PVM netaikomas). Auditorinio kodas – **DS72**. Nuotolinio kodas – **DS72N**.

AUDITORINIAI SEMINARAI VYKS

(nuo 10.00 iki 16.00 val.):

- ✓ VILNIUJE – gruodžio 12 d.;
- ✓ KAUNE – gruodžio 10 d.;
- ✓ KLAIPĖDOJE – gruodžio 11 d.;
- ✓ ŠIAULIUOSE – gruodžio 4 d.;
- ✓ PANEVĖŽYJE – gruodžio 3 d.

NUOTOLINIS SEMINARAS

vyks nuo **gruodžio 10 d.** visoje Lietuvoje! Dalyvavimo VIETĄ IR LAIKĄ renkatės Jūs!

- Gausite kokybišką seminaro **vaizdo įrašą**.
- Savo pasirinktu laiku ir patogioje vietoje galėsite internete **stebėti įrašytus lektorių aiškinimus** – nebūtinai eilės tvarka, bet išsirinkdami tuo metu aktualiausius klausimus.
- **Užduoti rūpimus klausimus lektoriams ir gauti atsakymus galėsite el. paštu.**

KIEKVIENAS SEMINARO DALYVIS GAUNA:

- Išsamią ir naudingą spausdintą seminaro medžiagą.
- Seminare nagrinėjamų dokumentų **elektroninius pildomus šablonus**, kuriais galima naudotis neribotą laiką.

Specialus pasiūlymas seminaro dalyviams

Pirmoji atskaitomybė pagal naująjį įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymą – darbo priemonėje

2024 m. FINANSINĖS ATASKAITOS: sudarymas, tvirtinimas ir skelbimas

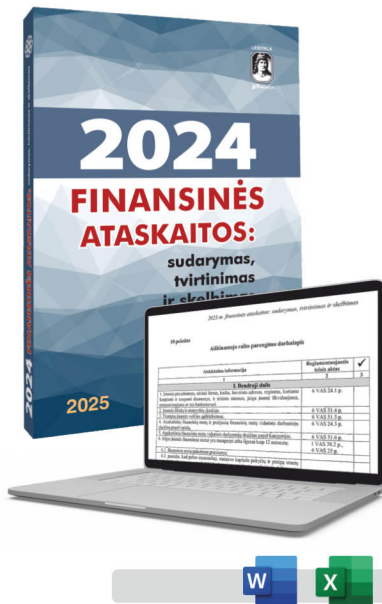
Kaina 72-ojo „Pačiolio“ didžiojo seminaro dalyviams ir savaitraščio „Buhalterija“ prenumeratoriams – **tik 45 €** (su PVM).

Seminaro ir darbo priemonės

KOMPLEKTO KAINA iki lapkričio 30 d. – 182 €, nuo gruodžio 1 d. – 202 € (su PVM).

AUDITORINIO seminaro ir darbo priemonės komplekto kodas – **DS72DP**.

NUOTOLINIO seminaro ir darbo priemonės komplekto kodas – **DS72NDP**.

Norėdami įsigyti seminarą arba komplektą, sumokėkite prekęs kainą į UAB „Pačiolio prekyba“ (į. k. 300807502) a.s. LT347044060005977111 AB SEB banke. Mokėjimo nurodyme įrašykite **prekės kodą** (kodai nurodyti prie kainų), **pristatymo adresą, tel. numerį ir el. pašto adresą**.

Mokėdami už auditorinį seminarą, BŪTINAI nurodykite miestą, kuriame dalyvausite seminare.

Daugiau informacijos: tel. (0 5) 270 0636, el. p. seminarai@paciolis.lt,

www.paciolis.lt

AR ŠIAIS LAIKAIS VIS DAR SVARBI PATIKIMA INFORMACIJA?

Lietuvos Respublikos įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymas reikalauja, kad ataskaitose teikiama finansinė informacija turi būti patikima, nes ji teisingai rodo finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jeigu įmonė (įmonių grupė) rengia pinigų srautų ataskaitą (konsoliduotąją pinigų srautų ataskaitą); atskleidžia ūkinių operacijų ekonominę prasmę ir yra nešališka. Buhalteriai seniai žino šį reikalavimą ir stengiasi, kad jų rengiamos ataskaitos atitiktų šį reikalavimą. Mokesčių administratorius nuolat stebi ir kontroliuoja, kad įmonių teikiama informacija būtų tikra ir teisinga. Už šių reikalavimų nepaisymą numatytos baudos. O kokia atsakomybė numatyta už valdžios teikiamą informaciją ir jos patikimumą? Įvykę Seimo rinkimai rodo, kad patikimumas šiais laikais nesvarbus. Svarbus tik rezultatas – pergalė. Kaip sakoma, nugalėtojai neteisiami.

Neramu, kad ateinantys ketveri metai bus paženklinėti neaiškumo ir nuolatinio klausimo: ar galima tikėti tuo, ką sako valdžia? Juk ji priims teisės aktus, kurie vienaip ar kitaip veiks kiekvieno žmogaus ir verslo gyvenimo kokybę.

Pati valdžia rodo pavyzdį, kad tai, kas deklaruojama ir kas vyksta realybėje, yra skirtingi dalykai. Neramu, kad ateinantys ketveri metai bus paženklinėti neaiškumo ir nuolatinio klausimo: ar galima tikėti tuo, ką sako valdžia? Juk ji priims teisės aktus, kurie vienaip ar kitaip veiks kiekvieno žmogaus ir verslo gyvenimo kokybę.

Pirmieji nerimo ženklai: Valstybės kontrolė, vykdydama biudžeto politikos kontrolės institucijos funkcijas, pateikė Seimui savo išvadą dėl Lietuvos Respublikos 2025–2027 m. biudžeto patvirtinimo įstatymo projekto. Biudžeto projek-

te planuojant 3 proc. BVP siekiantį valdžios sektoriaus deficitą 2025 m., kyla rizika, kad nebus laikomasi perteklinio valdžios sektoriaus taisyklės. Pagrindinės išvados žinutės: Valstybės kontrolės vertinimu, 2025 m. planuojamas deficitas neatitinka perteklinio valdžios sektoriaus taisyklės keliamų reikalavimų, Vyriausybės Seimui pateiktas siūlymas dėl perteklinio valdžios sektoriaus taisyklės netaikymo 2025 m. kelia rizikas ilgalaikiam finansų tvarumui. Išeinanti valdžia gyrėsi, kad gerai dirbo. Pasirodo, vykdyta politika gali atvesti prie finansinio nestabilumo. Valstybės kontrolė savo išvadose taip pat nurodo: augant struktūriniam deficitui, siekiant tvarių viešųjų finansų, pajamų ir išlaidų sprendimai būtini jau dabar. Tai gali reikšti tik didesnius mokesčius. Naujoji valdžia jau užsimena apie mokesčių reformą. Atsižvelgiant į tai, kas vyksta šiuo metu formuojant valdančiąją koaliciją, visiškai neaišku, kokie sprendimai bus priimti.

Ką gi, lieka pasitikėti horoskopu ir tikėti, kad ateinantys Žaliosios gyvatės metai bus išmintingi, ir ta išmintis nepraeis kiaurai Seimą.

Marina Guptor

Buhalteriams aktuali informacija apie BALTARUSIJOS PILIEČIUS, dirbančius Lietuvos įmonėse

Apmokestinant gyventojų užsienio valstybėje gautas pajamas, vadovaujantis ne tik Gyventojų pajamų mokesčio įstatymu (GPMĮ), bet ir Lietuvos su atitinkama užsienio valstybe taikomos dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarties nuostatomis. Paminėtina, kad tokios sutartys taikomos tik abiejų susitariančiųjų valstybių rezidentams. Gyventojų rezidavimo statusą patvirtina rezidavimo pažyma, kurią išduoda ir tvirtina asmens rezidavimo valstybės mokesčių administratorius.

Doc. dr. Martynas ENDRIJAITIS

Finansų ir mokesčių teisininkas

Pavyzdžiui, kalbant apie Baltarusijos piliečius, dirbančius Lietuvos įmonėse, primintina, kad Lietuvos ir Baltarusijos dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarties (toliau – Sutartis) 15 straipsnio (Samdomas darbas) 2 paragrafas, pagal kurį Lietuva neapmokestintų iš Baltarusijos atvykusių gyventojų už darbą Lietuvoje (trunkantį tik keletą mėnesių) iš Baltarusijos įmonės atitinkamais metais gauto darbo užmokesčio, būtų taikomas tik tuo atveju, jeigu tokie gyventojai tais metais būtų laikomi Baltarusijos rezidentais Sutarties tikslais (t. y. turėtų Baltarusijos mokesčių administratorių išduotas rezidavimo vietą patvirtinančias pažymas). Jeigu iš Baltarusijos į Lietuvą atvykę dirbti asmenys neturi rezidavimo vietą patvirtinančių pažymų, Sutarties nuostatos jiems netaikomos. Vadinasi, iš Baltarusijos į Lietuvą atvykusių gyventojų gaunamos pajamos apmokestinamos tik pagal GPMĮ nuostatas.

Kadangi neretai Lietuvos buhalteriai padeda Baltarusijos piliečiams tinkamai susitvarkyti jų mokesčines prievoleles, primintina, kad gyventojai, kurie iš Baltarusijos į Lietuvą atvyko ir atitinkamais metais pagal GPMĮ nuostatas yra laikomi nenuolatiniais Lietuvos gyventojais, gyventojų pajamų mokestį, pateikdami deklaracijos formą FR0459, privalo mokėti nuo iš Baltarusijos įmonės už darbą Lietuvoje gauto darbo užmokesčio ir kitų pajamų, kurių šaltinis buvo Lietuvoje.

Vadinasi, gyventojai, kurie atvyko į Lietuvą ir atitinkamais metais pagal GPMĮ nuostatas yra laikomi nuolatiniais Lietuvos gyventojais, pateikdami atitinkamų metų deklaracijos formą GPM311, gyventojų pajamų mokestį privalo mokėti ne tik nuo iš Baltarusijos įmonės už darbą Lietuvoje gauto darbo užmokesčio, bet ir nuo visų kitos rūšies pajamų, gautų tais metais tiek Lietuvoje, tiek užsienyje: dividendų, turto pardavimo pajamų (jeigu lengvatos netaikomos), būsto nuomos pajamų ir kt.

Gyventojai, kurie atvyko į Lietuvą ir atitinkamais metais pagal GPMĮ nuostatas yra laikomi nuolatiniais Lietuvos gyventojais, pateikdami atitinkamų metų deklaracijos formą GPM311, gyventojų pajamų mokesťį privalo mokėti ne tik nuo iš Baltarusijos įmonės už darbą Lietuvoje gauto darbo užmokesčio, bet ir nuo visų kitos rūšies pajamų, gautų tais metais tiek Lietuvoje, tiek užsienyje: dividendų, turto pardavimo pajamų ir kt.

Jeigu valdybos nariais tampa ne ES valstybių piliečiai

Praktikoje jau pasitaikė atvejų, kai trečiųjų valstybių piliečiai, atvykę į Lietuvą, tapo nuolatiniais Lietuvos gyventojais pagal GPMĮ ir buvo paskirti Lietuvos įmonių valdybos nariais. Tokiais atvejais buhalteriams kyla klausimų, kaip pajamos apmokestinamos GPM, kai su tokiu gyventoju sudaromos dvi atskiros civilinės sutartys dėl veiklos valdyboje ir komitete ir kai už šią veiklą nustatomi skirtingi atlygio dydžiai.

Primintina, kad fizinis asmuo kalendoriniais metais laikomas nuolatinis Lietuvos gyventojas, jeigu jis atitinka bent vieną iš GPMĮ 4 straipsnio 1 dalyje pateiktų kriterijų. Tai taikoma neatsižvelgiant į jo pilietybę. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas laikomas gyventojas, kuris kalendoriniais metais netenkina nė vieno iš GPMĮ 4 straipsnio 1 dalyje nustatytų kriterijų. Vadinasi, nepaisant to, ar gyventojas (valdybos narys) yra Lietuvos pilietis, ar užsienio valstybės pilietis, nustatant, ar jis yra nuolatinis ar nenuolatinis Lietuvos gyventojas, vertinami visi nuolatinį Lietuvos gyventoją apibūdinantys kriterijai.

Minėta įstatymo nuostata svarbi štai kodėl: kalbant apie valdybos narių atlygio apmokestinimą, tokio gyventojas gautų pajamų apmokestinimo ir jam išmokamų išmokų deklaravimo tvarka priklauso nuo gautų pajamų rūšies ir nuo to, ar pajamas gaunantis gyventojas yra nuolatinis ar nenuolatinis Lietuvos gyventojas.

Vadinasi, kai su gyventoju sudaromos dvi atskiros civilinės sutartys dėl veiklos valdyboje ir komitete ir kai už šią veiklą nustatomi skirtingi atlygio dydžiai, apmokestinant gyventoją, kuris yra ir valdybos narys, gautą atlygį už veiklą komitete, atsižvelgiama į tai, ar jis yra

nuolatinis ar nenuolatinis Lietuvos gyventojas, taip pat vertinama, už kokias atliekamas funkcijas gautas atlygis. Kitaip tariant, nuolatinio Lietuvos gyventojas, kuris yra valdybos narys, pagal civilinę sutartį gautas atlygis už darbą komitete, atliekant jam komiteto paskirtas funkcijas, nepaisant to, ar gyventojas yra valstybės tarnautojas ar ne, taip pat neatsižvelgiant į tai, kad jis yra ir valdybos narys, GPMĮ taikymo tikslu priskiriamas kitoms su darbo santykiais nesusijusioms ir ne individualios veiklos pajamoms. Tokios pajamos laikomos „kitomis pajamomis“, kurios apmokestinamos taikant 15 proc. pajamų mokesčio tarifą. Pagal minėtą GPMĮ nuostatą, jeigu bendra per kalendorinius metus gautų kitų apmokestinamųjų pajamų (išskyrus nurodytas GPMĮ 6 straipsnio 1–2 dalyse) suma viršys 120 VDU sumą (pvz., 2023 metais 120 VDU yra 20 2188 eurai; 2024 metais 120 VDU yra 228 324 eurai), šią ribą viršijanti suma bus apmokestinama taikant 20 proc. pajamų mokesčio tarifą.

Komiteto nariui, nuolatiniam Lietuvos gyventojui, mokamas atlygis pagal mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamas A klasės pajamoms, nuo kurių GPMĮ 23 straipsnyje nustatyta tvarka 15 proc. pajamų mokesťį apskaičiuoti, išskaičiuoti, deklaruoti ir sumokėti į biudžetą (nurodant įmokos kodą 1411) privalo išmoką išmokantis asmuo. O štai nenuolatinio Lietuvos gyventojas, kuris yra valdybos narys, už darbą komitete iš Lietuvos juridinio asmens gautos kitos pajamos, neatsižvelgiant į tai, ar šis gyventojas yra valstybės tarnautojas ar ne, nelaiškomos pajamų mokesčio objektu. Tiesa, nuo šių A klasės pajamoms priskiriamų kitų pajamų, kurios nelaiškomos pajamų mokesčio objektu, juridinis asmuo neturi išskaičiuoti pajamų mokesčio, tačiau šią išmoką privalo deklaruoti.

BUHALTERIŲ TEISTUMO TIKRINIMAS – tik įvykdžius įstatymo reikalavimus

Vaidotas DAUSKURDAS

Konsultantas ekspertas

Šių metų vasarą Seimas priėmė Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-374 pakeitimo įstatymą, įsigaliojusį 2024 m. liepos 1 dieną. Savaitraštis „Buhalterija“ jau publikavo pranešimą apie įstatymo pakeitimu įvestą naują galimybę – tam tikrais atvejais tikrinti į darbą priimamų darbuotojų teistumą. Po minėto pranešimo savaitraščio redakcija sulaukė klausimų, ar darbdavys, priimdamas į darbą buhalterį, taip pat gali reikalauti informacijos, ar priimamas į darbą asmuo praeityje buvo teistas už nusikalstamas veikas finansinės apskaitos ir (ar) mokesčių srityse. Pasak klausiančiųjų, iš minėtos publikacijos buvo neaišku, ar tokią

teisę darbdaviai turi, ar ne.

Publikacijoje apžvelgsime, ar įmonės, siekdamos įdarbinti asmenį į buhalterio pareigas, turi teisę rinkti duomenis apie pretendento į šias pareigas teistumą.

Kandidato į pareigas asmens duomenų tvarkymo reglamentavimas

Įsigaliojus Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymas) 5 straipsnio pakeitimams, gerokai detaliau aptarta, kokiais atvejais darbdavys, priimdamas sprendimą dėl darbuotojo priėmimo į atitinkamas pareigas, turi teisę tvarkyti šio asmens duomenis apie jo teistumą. Vadovaudamiesi pakeitimais, **darbdaviai gali teisėtai tvarkyti kandidato, pretenduojančio eiti pareigas arba atlikti darbo funkcijas, taip pat ir darbuotojo teistumo duomenis, jeigu:**

1) tvarkyti šiuos duomenis būtina, siekiant teisėtų darbdavio interesų, išskyrus atvejus, kai darbuotojų interesai yra viršesni už darbdavio interesus;

2) šiuos duomenis tvarkyti būtina, kad būtų įvykdyta teisinė prievolė patikrinti, ar asmuo atitinka įstatymuose ir įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

Vadinasi, darbdavys gali tvarkyti pretendento į pareigas ar darbuotojo teistumo duomenis tik dviem atvejais: a) jeigu tai laikytina teisėtu darbdavio interesu arba b) tokią prievolę jam nustato teisės aktai. Jeigu kalbame apie pretendento į apskaitą tvarkančio asmens pareigas, pastebėtina, kad darbdavys gali pamėginti tvarkyti pretendento teistumo duomenis tik tuo atveju, jeigu sugebės pagrįsti, kad jo teisėti interesai tvarkyti šiuos duomenis yra viršesni nei pretendento teisė dėl jo duomenų neatskleidimo, mat jokie **teisės aktai darbdaviui nenustato prievolės vertinti pretendento į apskaitą tvarkančio asmens pareigas ar tą dirbančio darbuotojo teistumo duomenų.** Priešingai,

nei, pavyzdžiui, Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnis, numatantis, kad visi asmenys, kurie dirba su vaikais, negali būti teisti už tam tikras minėtame teisės akte įvardytas veikas. Kitaip tariant, Vaiko teisių pagrindų įstatymas numato pareigą socialines, kultūros, švietimo, sporto ir sveikatos priežiūros paslaugas vaikams teikiančias įstaigas patikrinti, ar asmenys, vienais ar kitais pagrindais dirbantys su vaikais, nėra teisti už tam tikras veikas. Tokios įstaigos pagal minėtą įstatymą turi ir privalo vertinti pretendentų teistumo duomenis, o štai teisės akto, kuris numatyta pareigą tikrinti apskaitą tvarkančio asmens teistumą, nėra – darbdaviui tokia pareiga nenumatyta. Kitaip tariant, jeigu jis nori įvertinti pretendentų į buhalterius teistumą, tai padaryti gali tik tuo atveju, jeigu sugebės pagrįsti, kad jo teisėti interesai yra viršesni už pretendento į šias pareigas asmens duomenų neatskleidimo teisę.

Interesų balanso testas

Darbdavys, norintis įvertinti pretendento į apskaitą tvarkančio asmens pareigas arba į kurias nors kitas pareigas (pvz., įmonės vadovo) teistumą, turi įvertinti ir pagrįsti faktą, kad jo interesus žinoti apie pretendento į pareigas teistumą yra viršesnis, nei to pretendento teisė išsaugoti savo teistumo duomenis nuo atskleidimo. Kitaip tariant, tokiais atvejais susiduria priešingi interesai: darbdavio – sužinoti tam tikrus duomenis, o pretendento – tokius duomenis išsaugoti. Ir tik tuo atveju, jeigu darbdavio interesas yra viršesnis, jis įgyja teisę tvarkyti pretendento teistumo duomenis. Norint objektyviai įvertinti, ar darbdavio interesas šiuo atveju yra viršesnis, darbdavys, atsižvelgdamas į konkrečias aplinkybes, privalo atlikti vadinamąjį *Interesų balanso testą*.

■ **Tikslo testas.** Pirmiausia turi būti *aiškiai įvardytas teisėtas tikslas*: darbdavys turi aiškiai deklaruoti, kokių teisėtų tikslų jis siekia tvarkydamas tokius pretendento asmens duomenis, ir įvertinti, ar tas tikslas yra teisėtas. Pavyzdžiui, jeigu į pareigas priimamas apskaitą tvarkantis asmuo, kuris įmonės vardu vykdyt ir atsiskaitymus su tiekėjais, darbdavio teisėtas tikslas (jo nauda) įvertinti, ar jis nėra teistas už tam tikras nusikaltamas veikas, galėtų būti laikomas kaip tam tikra galimo tokio darbuotojo sukčiavimo prevencija.

Darbdaviai gali teisėtai tvarkyti kandidato, pretenduojančio eiti pareigas arba atlikti darbo funkcijas, taip pat ir darbuotojo teistumo duomenis, jeigu tvarkyti šiuos duomenis būtina siekiant teisėtų darbdavio interesų, išskyrus atvejus, kai darbuotojų interesai yra viršesni už darbdavio interesus.

Dar kartą pasikartosime, kad turi būti nustatytas teisėtas duomenų tvarkymo tikslas, nes jeigu duomenų tvarkymo tikslas yra neteisėtas, duomenų tvarkyti negalima.

■ **Būtinumo testas.** Aiškiai įvardijus, kokių tikslu duomenys bus tvarkomi, reikėtų atlikti būtinumo testą, t. y. **atsakyti į klausimą, ar siekiamas duomenų tvarkymas būtinas tikslo testu metu įvardytam tikslui pasiekti.** Atliekant šį testą, reikėtų atsakyti į klausimus, ar siekiamas duomenų tvarkymas iš tiesų padės pasiekti nustatytą tikslą, ar duomenų tvarkymas yra proporcingas jam pasiekti, ar nėra galimybės tikslo pasiekti netvarkant šių duomenų ar tvarkant mažiau duomenų.

Atliekant šį testą, privalu sąžiningai įvertinti, ar duomenis tvarkyti būtina. Jeigu yra galimų kitų, mažiau pretendento į pareigas teises pažeidžiančių alternatyvų tikslui pasiekti, reikia aiškiai aptarti, kodėl šios alternatyvos netinkamos, kodėl darbdavys negali jų naudoti. Beje, **duomenų tvarkymas turi būti būtinas konkrečiam tikslui, kurį darbdavys įvardijo anksčiau.** Tai yra viena priežasčių, kodėl svarbu aiškiai ir konkrečiai nurodyti savo tikslus, kurių siekiama tvarkant pretendento į pareigas teistumo duomenis. Jeigu yra kitas pagrįstas ir mažiau invazinis būdas pasiekti tikslą be duomenų tvarkymo, tada teistumo duomenų tvarkymas būtų neteisėtas.

Jeigu nėra galimybės pagrįsti, kad duomenų tvarkymas iš tikrųjų padeda patenkinti teisėtą interesą, darbdavys negalės tvarkyti kandidato į buhalterio pareigas asmens teistumo duomenų.

■ **Pusiausvyros testas** – siekis atsakyti į klausimą, ar darbdavio įvardytas tikslas ir jo teisėtas interesas tvarkyti pretendento į buhalterio

Siekiant objektyviai įvertinti, ar darbdavio interesas yra viršesnis nei darbuotojo, darbdavys, atsižvelgdamas į konkrečias aplinkybes, privalo atlikti vadinamąjį Interesų balanso testą.

pareigas teistumo duomenis yra svarbesnis už tokio pretendento interesus ir turimą teisę riboti jo teistumo duomenų tvarkymą. Privalu pasverti šiuos priešingus šalių interesus, jų teises ir įvertinti, ar darbdavio interesas šiuo atveju yra viršesnis už darbuotojo interesą. Taikant pusiausvyros testą, turėtų būti įvertinti šie aspektai: *asmens duomenų, kuriuos norima tvarkyti, pobūdis, asmens pagrįsti lūkesčiai dėl šių duomenų netvarkymo, tikėtinas duomenų tvarkymo poveikis asmeniui ir tai, ar galima taikyti kokias nors apsaugos priemones neigiamam poveikiui sušvelninti.*

Vertinant duomenų pobūdį, reikia įvertinti, kad šiuo atveju būtų tvarkomi duomenys apie galimą asmens nusikalstamą veiką, kurie laikytini pakankamai jautriais duomenimis, tad darbdavio interesas ir teisėtas pagrindas, kuriais būtų grindžiamas siekis tvarkyti tokius duomenis, turėtų būti įtikinantys. Be to, turi būti užtikrinama,

kad šiems duomenims tvarkyti bus taikomos tinkamos apsaugos priemonės. Kita vertus, jeigu darbdavys tinkamai pagrįs, kad toks duomenų tvarkymas yra susijęs su asmens galimomis darbo funkcijomis, būtų laikoma, kad tokių duomenų tvarkymas yra mažiau jautrus asmens interesams.

Taip pat reikėtų įvertinti, ar asmuo gali pagrįstai tikėtis teistumo duomenų tvarkymo, ypač atsižvelgiant į tai, kada ir kaip šie duomenys buvo surinkti. Akivaizdu: **jeigu tokius duomenis darbdavys gauna iš paties pretendento į buhalterio pareigas, galima teigti, kad asmuo, perdavęs tokius duomenis, suvoks, kad potencialus darbdavys juos tvarkys** (žinoma, šiuo atveju svarbu pretendentą informuoti, kaip ilgai tokie jo duomenys bus tvarkomi ir saugomi, jeigu asmuo bus priimtas į darbą arba jeigu jis nebus priimtas). Kita situacija bus tuomet, jeigu darbdavys tokius duomenis surinks iš kitų šaltinių: tikėtina, kad pretendentas į pareigas, net ir būdamas protingas ir atsakingas, negalėtų pagrįstai tikėtis, kad darbdavys, vykdamas atranką į laisvą darbo vietą, tvarkys pretendento į šias pareigas teistumo duomenis. Tokiu atveju būtų galima abejojti, ar darbdavio interesas yra viršesnis už pretendento į pareigas interesus. Beje, norėdamas to išvengti, darbdavys, skelbdamas apie darbuotojo paiešką į tam tikras pareigas, skelbime galėtų nurodyti, kad jis sieks tvarkyti pretendentų į šias pareigas teistumo duomenis, jeigu tai susiję su nusikalstama veika finansinei apskaitai ir (ar) mokesčiams. Akivaizdu, kad tokiu atveju pretendentas turėtų suprasti, kad šie duomenys bus tvarkomi.

■ **Interesų balanso testo įvertinimas.** Atlikus Interesų balanso testą, lieka paskutinis žingsnis – apsvaistyti visus balanso testo metu nustatytus veiksnius *už* ir *prieš* duomenų tvarkymą ir nuspręsti, ar darbdavio interesams turėtų būti teikiama pirmenybė. Be abejo, toks vertinimas nėra tikslus ir aiškus sprendimas, jame visuomet bus tam tikras subjektyvumo elementas. Vis dėlto priimant sprendimą privalu būti kuo objektyvesniam, o atliekant šį testą būtina kuo tiksliau ir detaliau įvertinti visas reikšmingas aplinkybes, mat **darbdavys turi galėti pagrįsti, kad jis atliko šį testą, kad jo priimtas sprendimas yra pagrįstas ir jo teisėti interesai pateisina tai, kad bus tvarkomi pretendento į tam tikras pareigas teistumo duomenys.**

Kiti Įstatyme įtvirtinti reikalavimai dėl teistumo duomenų tvarkymo

Nors aptarta Įstatymo nuostata suteikia teisę darbdaviui tvarkyti pretendento į tam tikras pareigas teistumo duomenis, jų tvarkymas būtų laikomas teisėtu ir pagrįstu, jeigu darbdavys įgyvendins ir kitas Įstatyme numatytas duomenų subjektų teisių ir laisvių apsaugos priemones:

1) darbdavys bus patvirtinęs ir savo interneto svetainėje, jeigu ją turi, paskelbęs pareigų, kurias einančiam asmeniui keliamas reikalavimas būti neteistam už tam tikras nusikalstamas veikas, arba darbo funkcijų, kurias atliekančiam asmeniui keliamas šis reikalavimas, sąrašą, nurodydamas nusikalstamas veikas, už kurias toks asmuo turi būti neteistas;

2) bus tvarkomi tik to darbuotojo, kurio funkcijos bus ištrauktos į pirmiau nurodytą sąrašą, teistumo duomenys;

3) darbdaviui konkrečios apimties duomenis apie apkaltinamuosius nuosprendžius ir nusikalstamas veikas pateiks pats darbuotojas.

Apibendrinant tai, kas aptarta, pabrėžtina, kad teisės aktai suteikia darbdaviams galimybę (ne prievolę!) tvarkyti darbuotojų ir (ar) pretendentų į darbuotojus tam tikrus teistumo duomenis. Kad darbdavys galėtų pasinaudoti šia teise, jis turi įvertinti savo, kaip darbdavio, teisėtą interesą, privalo atsižvelgti į darbuotojo (pretendento į pareigas) teises ir teisėtus interesus, taip pat turi įgyvendinti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas ir duomenų subjektų teisių ir laisvių apsaugos priemones. Tik atlikus visus šiuos veiksmus ir įgyvendinus keliamus reikalavimus, darbdavio sprendimas tvarkyti pretendento į pareigas ir (ar) darbuotojo teistumo už tam tikras nusikalstamas veikas duomenis bus laikomas teisėtu ir pagrįstu. Ir priešingai: neįgyvendinus bent vieno reikalavimo, toks darbdavio sprendimas bus laikomas pažeidžiančiu darbuotojo teises. ☘

Patikimas buhalterio draugas kiekvieną dieną visus metus!

2025 m. BUHALTERIO KALENDORIUS!

Buhalteriams skirtas profesinis KALENDORIUS aprūpina kasdienai reikalinga praktine apskaitos, mokesčių ir teisės informacija, primena svarbiausių mokestinių ir kitų prievolių vykdymą, suteikia kitos naudingos informacijos.

Kaina – 35 € (su PVM).

Už pristatymą sumokėsime mes!

Norėdami įsigyti kalendorių, sumokėkite jo kainą į UAB „Pačiolio prekyba“ (j.m. kodas 300807502), a. s. LT347044060005977111 SEB banke. Mokėjimo nurodyme įrašykite PREKĖS KODĄ (kodas – BK25), PRISTATYMO ADRESĄ ir TELEFONO NUMERĮ.

Daugiau informacijos: tel. (0 5) 270 0636, el.p. knygos@paciolis.lt arba

www.paciolis.lt

Tvarumo atskaitomybės informacija: NAUJI REIKALAVIMAI ir bendrovėms, ir auditoriams

Šiais metais Seimas pervadino buvusį Finansinių ataskaitų audito įstatymą į Finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo procedūrų įstatymą ir iš esmės jį pakoregavo. Apie pasikeitusius reikalavimus auditoriams, kurie teiks tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugą, ir bendrovių, privalančių teikti tvarumo ataskaitas ir jas audituoti, pokyčius kalbamės su Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos (AVNT) direktoriumi dr. Audriumi LINARTU.

◆ **Kokius auditoriams svarbiausius Finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo procedūrų įstatymo pakeitimus išskirtumėte?**

Pagrindiniai įstatymo pakeitimai susiję su *Bendrovių tvarumo atskaitomybės direktyvos nuostatų įgyvendinimo užtikrinimu*. Auditoriams ir nepriklausomiems užtikrinimo paslaugos teikėjams suteikta teisė teikti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugą. Perkeliant Bendrovių tvarumo atskaitomybės direktyvos

nuostatas, Finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatymo (FAAUPI) pereinamosiose nuostatose nustatoma, kad iki 2024 m. sausio 1 d. patvirtintiems auditoriams ir asmenims, kurie yra pradėję veiksmus dėl auditoriaus pažymėjimo išdavimo pagal FAAUPI ir kuris bus išduotas iki 2026 m. sausio 1 d., netaikomi reikalavimai dėl 8 mėnesių praktikos ir tvarumo atskaitomybės užtikrinimo egzamino. Šiuo atveju numatoma pareiga iki 2026 m. sausio 1 d. išklaudyti privalomus kvalifikacijos kėlimo kursus tvarumo atskaitomybės temomis, kurios turi apimti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo egzaminų sritis. FAAUPI pereinamosiose nuostatose numatoma, kad asmenys, siekiantys įgyti teisę vykdyti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo veiklą, iki 2025 m. gruodžio 31 d. kvalifikacijos kėlimo kursuose turi išklaudyti ne mažiau kaip 20 valandų tvarumo atskaitomybės temomis.

Audito įmonėms, siekiančioms turėti teisę vykdyti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo veiklą, nustatytas reikalavimas turėti bent vieną auditorių, dirbantį toje audito įmonėje arba esantį audito įmonės vadovu arba dalyviu, kai pagal atitinkamos teisinės formos juridinius asmenis reglamentuojančius teisės aktus juridinis asmuo neprivalo turėti darbuotojų, kurie turėtų auditoriaus pažymėjimą, suteikiantį teisę vykdyti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo veiklą. Informacija apie auditorių ir audito įmonių

pažymėjimus, suteikiančius teisę vykdyti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo veiklą, pateikiama auditorių ir audito įmonių sąrašuose.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad įstatymo 75 straipsnyje *praplėstas nurodymų ir poveikio priemonių taikymas*. AVNT suteikiama teisė sustabdyti teisę atlikti viešojo intereso įmonių finansinių ataskaitų auditą ne ilgesniam kaip 3 metų laikotarpiui, skirti draudimą iki 3 metų audito įmonės darbuotojui arba viešojo intereso įmonės vadovui ar kolegialaus valdymo organo nariui eiti audito įmonių arba viešojo intereso įmonių vadovaujamas pareigas, taip pat papildytos nuostatos, kada skiriama piniginė bauda ir nustatyti galimi baudos dydžiai: kai *nustatoma atlikto ne viešojo intereso įmonės finansinių ataskaitų audito trūkumų, – nuo 100 eurų iki 10 000 eurų, nustatoma atlikto viešojo intereso įmonės finansinių ataskaitų audito trūkumų, – nuo 1 000 eurų iki 100 000 eurų, nustatoma suteiktų ne viešojo intereso įmonių tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugų trūkumų, – nuo 100 eurų iki 10 000 eurų, nustatoma suteiktų viešojo intereso įmonių tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugų trūkumų, – nuo 1 000 eurų iki 100 000 eurų.*

Papildytas teisinis reglamentavimas ir nustatyta, kad AVNT, atlikusi audito kokybės peržiūrą, tikrinimą, tyrimą ar pažeidimo tyrimą ir pareiškusi, kad auditoriaus išvada, tvarumo atskaitomybės užtikrinimo išvada neatitinka FAAUPI nustatytų reikalavimų arba, kai taikytina, Audito reglamento 10 straipsnyje nustatytų reikalavimų, pateikia JAR tvarkytojui informaciją apie pareiškimą ir pagal šią informaciją JAR tvarkytojas skelbia informaciją apie nustatytus trūkumus. Šis faktas JAR skelbiamas tol, kol skelbiama auditoriaus išvada ir (arba) tvarumo atskaitomybės užtikrinimo išvada.

Įstatyme pakeista viešojo intereso įmonių (VII) sąvoka – ji papildyta elektroninių pinigų įstaigomis ir (arba) mokėjimo įstaigomis, atitinkančiomis nustatytus kriterijus (pakeitimas grindžiamas šių įstaigų per pastaruosius 2 metus išvystyta didelio masto veikla pagal licencijuotos veiklos apimtį, generuojamas pajamas ir privalomas apsaugoti klientų lėšų sumas), su turtu susietų žetonų emitentais, kurių su tokių žetonų leidimo veikla susijusios pajamos ir bendra išipareigojimų su turtu susietų žetonų turėtojams vertė viršija atitinkamai 10 ir 15 milijonų eurų, ir kriptoturto paslaugų teikėjais,

kurių pajamos viršija 2 milijonus eurų. Pagal anksčiau galiojusį reglamentavimą pasitaikydavo, kai, pavyzdžiui, patronuojamoji įmonė patenka į VII sąvoką, tačiau ją valdanti patronuojančioji įmonė nepatenka, nors yra svarbi visuomenės poreikiams užtikrinti. Siekiant užtikrinti visų įmonės grupių atveju svarbių įmonių priskyrimą VII, patikslintas didelių valstybės ir savivaldybės valdomų įmonių priskyrimas VII, numatant, kad vertinami konsoliduoti įmonių grupės kriterijai. Atkreiptinas dėmesys: jeigu patronuojančioji įmonė patenka į VII sąvoką, jos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų (apimančių patronuojamųjų įmonių finansines ataskaitas) auditui taikomi VII finansinių ataskaitų auditui nustatyti reikalavimai dėl draudžiamų paslaugų ne tik patronuojančiajai, bet ir patronuojamosioms įmonėms, dėl audito įmonės ar auditoriaus rotavimo ir kiti.

Siekiant mažinti administracinę naštą verslui ir atsižvelgiant į tai, kad auditorių ir audito įmonių tikrinimai vyksta ne rečiau kaip kas 6 metus (tiek dėl finansinių ataskaitų audito, tiek dėl tvarumo atskaitomybės užtikrinimo), FAAUPI nustatyta, kad audito ir užtikrinimo darbo dokumentai saugomi ne trumpiau kaip 7 metus po auditoriaus išvados pasirašymo, tvarumo atskaitomybės užtikrinimo išvados pasirašymo ir kitų susijusių užduočių atlikimo datos.

Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 5 m. iki 7 m. pailginta trukmė, kiek auditorius gali nepertraukiamai atlikti VII auditą.

◆ **Naujajame įstatyme pasikeitė kriterijai, kam auditas yra privalomas. Kokios įmonės ir koks jų skaičius išvengs privalomo metinio audito? Ar visos bendrovės, kurioms nebeliks audito prievolės, turėtų jo atsisakyti, ar vis dėlto rekomenduojama jį atlikti?**

Reikalavimai juridiniams asmenims dėl finansinių ataskaitų audito atlikimo ir tvarumo atskaitomybės užtikrinimo perkelti iš kitų įstatymų į FAAUPI, kuriame nurodoma, kad atliekamas šių juridinių asmenų metinių finansinių ataskaitų auditas: viešojo intereso įmonių, valstybės ir savivaldybės įmonių, akcinių bendrovių, uždarytųjų akcinių bendrovių, kurių akcininkė (viena iš akcininkų) yra valstybė ir (arba) savivaldybė, taip pat juridinių asmenų, kurių ne mažiau kaip

2 rodikliai paskutinę finansinių metų dieną viršija šiuos dydžius:

- a) balanse nurodyto turto vertė – 2 500 000 eurų;
- b) įmonių pardavimo grynosios pajamos arba pelno nesiekiančių juridinių asmenų pajamos per ataskaitinius finansinius metus – 4 500 000 eurų;
- c) vidutinis metinis darbuotojų skaičius, apskaičiuotas finansų ministro nustatyta tvarka, per ataskaitinius finansinius metus – 50 darbuotojų.

Įmonių, privalančių rengti konsoliduotąsias finansines ataskaitas, metinės konsoliduotosios finansinės ataskaitos privalo būti audituotos.

Atkreiptinas dėmesys, kad *pirmą kartą atsiranda reikalavimas atlikti metinių finansinių ataskaitų auditą, kai gautas finansavimas iš valstybės ir (arba) savivaldybės (savivaldybių) biudžeto (biudžetų) ir (arba) gauta arba panaudota parama per ataskaitinius finansinius metus viršija 500 000 eurų*. Specialiuosiuose juridinių asmenų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose gali būti nustatyti kiti reikalavimai juridiniams asmenims dėl finansinių ataskaitų audito atlikimo. Akivaizdu, kad tai aktualu pelno nesiekiantiems subjektams, nes pelno nesiekiančių subjektų veikla daugiausia finansuojama iš gautos paramos, valstybės, savivaldybių finansavimo.

Padidinus juridinių asmenų vertinamus turto ir pajamų dydžius, bendras juridinių asmenų, kuriems taikomas finansinių ataskaitų audito reikalavimas, skaičius šiek tiek sumažės: remiantis atvirais JAR duomenimis, preliminariai nuo 3 530 juridinių asmenų pagal ĮAI galiojančius dydžius iki 2 957 pagal padidintus dydžius pagal FAAUPI. Manytina, kad dalis įmonių, kurioms metinis finansinių ataskaitų auditas tampa nebeprivalomas, ir toliau naudosis auditorių paslaugomis. Auditoriams audito išvadoje pateikus užtikrinimą apie įmonės finansinių ataskaitų atitiktį teisės aktų reikalavimams, pateiktos ataskaitos tiek vidaus (pvz., akcininkams), tiek išorės finansinės informacijos vartotojams (bankams, paramos teikėjams, kreditoriams ir kt.) tampa patikimesnės. Vadovas, pasirašydamas metines finansines ataskaitas, taip pat gauna užtikrinimą, kad reikšmingų neištaisytų klaidų finansinėse ataskaitose

Įmonių, privalančių rengti konsoliduotąsias finansines ataskaitas, metinės konsoliduotosios finansinės ataskaitos privalo būti audituotos.

nėra. Įmonių vadovai, priimdami sprendimus atsiskyti audito paslaugų, turėtų įvertinti, ar tikrai verta tai daryti.

◆ **Nuo kitų metų dalis įmonių privalės teikti tvarumo ataskaitas. Didelėms įmonėms kartu su finansinėmis ataskaitomis kartu įteisinta prievolė audituoti ir naująją tvarumo ataskaitą. Kokius kriterijus turi atitikti bendrovės, kurios privalės teikti tvarumo ataskaitas ir jas audituoti? Kas joms gresia už šios pareigos ignoravimą?**

Tvarumo atskaitomybės informaciją įmonės privalės pateikti metinėse vadovybės ataskaitose. Už 2024 metus tokią informaciją turės pateikti tos pačios įmonės, kurios ir iki šiol turėjo teikti vadinamąją *Nefinansinę informaciją* metiniame pranešime arba atskirai sudaromoje *Socialinės atsakomybės* ar panašiai įvardijamoje *ataskaitoje*. Tai įmonės, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, komerciniai bankai ir draudimo įmonės, turintys ne mažiau kaip 500 darbuotojų.

Įmonių, privalančių teikti 2025 m. tvarumo atskaitomybės informaciją, turėtų gerokai padaugėti, nes toks reikalavimas bus pradėtas taikyti ir visoms didelės kategorijos įmonėms.

Šios tvarumo informacijos tinkamo pateikimo kokybę privalės patvirtinti auditorių arba nepriklausomų užtikrinimo paslaugų teikėjų teikiama užtikrinimo išvada. Jeigu įmonė nesilaikys šios pareigos, nuo 2026 m. VĮ Registrų centras (RC) nepriims įmonės teikiamų metinių ataskaitų (tiek neaudituojamų finansinių ataskaitų, tiek tvarumo atskaitomybės be užtikrinimo išvados). Iki šiol tai buvo galima daryti, todėl dalis įmonių yra pateikusios tokias ataskaitas ir be auditoriaus išvados. Taip pat už šios prievolės nevykdymą RC turi teisę taikyti administracinio nusižengimo kodekse numatytas baudas. Už netinkamai teikiamą informaciją analogiškas pinigines baudas gali skirti ir AVNT.

◆ **Kiek atestuotų auditorių šiuo metu yra Lietuvoje? Kiek auditų per metus atlieka kiekvienas auditorius? Kaip atliekamų auditų skaičius keisis įsigaliojus įstatymui?**

Lietuvos auditorių rūmų (LAR) viešai skelbiamais duomenimis, 2024 m. spalio 22 d. atestuotų nepriklausomų auditorių buvo 310, iš kurių 61 auditorius yra laikinai sustabdęs savo auditoriaus pažymėjimus. LAR duomenimis, yra 149 audito įmonės, įrašytos į audito įmonių sąrašus ir turinčios teisę teikti audito paslaugas. AVNT nesistemina statistinės informacijos, kiek vidutiniškai kiekvienas auditorius atlieka auditų. Auditorių atliekamų auditų skaičius labai priklauso nuo audito įmonės, kurioje auditorius dirba, pasirinktos verslo strategijos, teikiamų kitų paslaugų. Tikėtina, kad esminių pokyčių neturėtų būti, nes auditorių paslaugų poreikis tikrai yra didelis.

◆ **Ateityje kai kurias tvarumo atskaitomybės užtikrinimo procedūras galės atlikti ne tik atestuoti auditoriai, bet ir kiti LAR sertifikuoti specialistai. Naujojo įstatymo aiškinamajame rašte teigiama, kad papildomų specialistų pritraukimas į užtikrinimo paslaugų rinką svarbus siekiant kompensuoti galimą auditorių trūkumą. Kaip vertinate audito ir kitų užtikrinimo procedūrų rinkos pokyčius priėmus naująjį įstatymą?**

Visiškai pritariu įstatymo leidėjų argumentams, kad tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas galėtų atlikti ne tik auditoriai, nes jau dabar rinkoje pastebima, kad didesnėms įmonėms vis sunkiau rasti auditorių, norinčių audituoti tam tikrų įmonių finansines ataskaitas. Finansinių ataskaitų auditorių skaičius per pastutinius metus nedidėja, o darbų ir atsakomybių – vis daugiau. Atsiradus dar vienai atsakomybės sričiai – užtikrinti tvarumo atskaitomybę, įmonėms bus dar sunkiau rasti auditorių, kurie galėtų kartu audituoti finansines ataskaitas ir užtikrinti tvarumo ataskaitų kokybę.

Mano nuomone, 2025 m. šioje mūsų prižiūrimoje paslaugų rinkoje įvyks sukrėtimas. Pirma, auditoriai supras, kaip sudėtinga įsitikinti, kad tvarumo atskaitomybės informacija pateikta tinkamai ir kokybiškai. Nauji Europos tvarumo

atskaitomybės standartai, taksonomijos įgyvendinimas tokiai informacijai kelia aukštus reikalavimus. Atitinkami tvarumo atskaitomybės užtikrinimo standartai dar tik atsiranda, todėl auditoriams teks parengti savo vidaus kontrolės sistemas ir darbo procedūras, dar neturint galutinių aiškių reikalavimų ir patirties teikiant tokias paslaugas. Vadinasi, bus mažiau auditorių, gebančių audituoti finansines ataskaitas ir teikti tokias paslaugas, o įmonėms bus sunkiau rasti universalius paslaugų teikėjus.

Tik nuo 2025 m. LAR pradės egzaminuoti kitus ekspertus, kurie norėtų teikti užtikrinimo paslaugas. Jeigu tokių būtų, tai padėtų didelėms įmonėms lengviau rasti ekspertą, turintį teisę patikrinti teikiamą tvarumo atskaitomybės informaciją. Reikia tikėtis, kad nauji rinkos dalyviai šios veiklos imsis atsakingai ir užtikrinimo paslaugas teiks kokybiškai ir patikimai.

◆ **Ar įsigaliojus naujiems reikalavimams galėtų išaugti audito paslaugų kainos? Kiek dabar vidutiniškai kainuoja auditas? Ar nauja prievolė neprivers ieškoti ne kokybiško, bet pigaus audito?**

Audito kainas diktuoja rinka ir, be abejo, didėjantys reikalavimai atliekamų auditų kokybei. Finansinių ataskaitų auditų kaina priklauso nuo daugelio veiksnių: audituojamos įmonės dydžio, jos veiklos pobūdžio, rinkų ir aplinkos, kurioje veikia įmonė, apskaitos darbuotojų kvalifikacijos, todėl tik auditorius, atlikęs kliento prisiėmimo audito procedūras, gali atsakyti, kiek auditas gali kainuoti. Auditoriams ir audito įmonėms dabar keliami labai aukšti kokybės reikalavimai, todėl pigaus audito laikai jau praeityje.

Akivaizdu, kad įmonėms, kurioms reikės ne tik finansinių ataskaitų audito, bet ir papildomos tvarumo informacijos užtikrinimo paslaugos, teks mokėti daugiau.

◆ **Auditas yra sezoninė paslauga. Gal galite pateikti tipinės audito įmonės pajamų struktūrą? Kokiomis dar veiklomis užsiima audito įmonės ir iš ko uždirba daugiausiai?**

Ne visai sutikčiau su teiginiu, kad auditas yra sezoninė paslauga, nes yra nemažai verslo įmonių, kurių finansiniai metai nesutampa su kalendoriniais, todėl audito paslaugų poreikis aktualus visus metus. Dažnai įmonės

skundžiasi, kad pavėlavusios laiku sudaryti audito sutartis neranda auditorių, kurie galėtų jiems tą paslaugą suteikti. Viskas priklauso nuo pasirinktos audito įmonės verslo strategijos. Audito įmonių vykdoma veikla, teikiamos paslaugos yra skirtingos. Statistikos duomenimis, dažniausiai audito pajamos sudaro apie trečdali visų uždirbamų pajamų. Didžiąją pajamų dalį sudaro konsultacijos, apskaitos ir mokesčių paslaugos. Artimiausiu metu pajamas papildys ir tvarumo atskaitomybės informacijos užtikrinimo paslaugos, tačiau netikiu, kad šios pajamos greitai augs.

Audito įmonių paslaugų spektras yra labai didelis. Be jau išvardytų paslaugų, jos teikia verslo analizės, sandorių užtikrinimo, rizikos įvertinimo, įvairaus pobūdžio projektų įgyvendinimo ir kitas paslaugas.

♦ **Vieša paslaptis, kad dalis įmonių neatlieka audito, nors joms tai privaloma. Nuo 2026 m. Juridinių asmenų registras įstatymu įpareigotas nebepriimti tokių įmonių finansinių ataskaitų be auditoriaus išvados. Kiek įmonių, Jūsų vertinimu, dar yra „šėšelyje“ ir vengia šios procedūros?**

Registru centro duomenimis, apie 20 procentų įmonių, kurioms privalomas auditas, nepateikia auditoriaus išvados. Pradėjus taikyti naująjį reglamentavimą, kai finansinės ataskaitos Registru centrai nebus galima pateikti be auditoriaus išvados, jeigu toms įmonėms auditas yra privalomas, situacija turi pasikeisti.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbino Jadvyga MINIOTAITĖ

- ❓ Įsigaliojus naujam atskaitomybės įstatymui, šiais metais turėsite sudaryti kitokį finansinių ataskaitų rinkinį?
- ❓ Suabejojate balanso ar pelno (nuostolių) ataskaitos teisingumu?
- ❓ Norite greitai ir paprastai parengti aiškinamąjį raštą?

Tai tik trys iš daugelio priežasčių, kuo Jums gali būti naudinga darbo priemonė

2024 m. FINANSINĖS ATASKAITOS: sudarymas, tvirtinimas ir skelbimas

Joje rasite viską, ką buhalteriu reikia žinoti apie šių metų atskaitomybę.

Daugiau kaip **30** su atskaitomybe susijusių dokumentų ir jų šablonų

Darbo priemonės kaina – **65 €** (su PVM).

Buhalterija
apskaitos ir mokesčių apžvalga

Kaina „Pačiolio“ 72-ojo didžiojo seminaro dalyviams ir savaitraščio BUHALTERIJA prenumeratoriams – **tik 45 €** (su PVM).

Norėdami įsigyti darbo priemonę, sumokėkite jos kainą į UAB „Pačiolio prekyba“ (j. k. 300807502)

a.s. LT347044060005977111 AB SEB banke. Mokėjimo nurodyme įrašykite prekės kodą (FAPDK24), pristatymo adresą ir tel. numerį.

UAB „PAČIOLIS“ EKSPERTŲ KONSULTACIJOS

❖ BEVILTŠKOS SKOLOS

Kada pelno mokesčio tikslais galima nurašyti skolą, viršijančią 45 000 eurų: kai iškelta bankroto byla ar kai teismas paskelbs bankrotą?

LR pelno mokesčio įstatymo 25 straipsnis reglamentuoja, kad **beviltiškos skolos yra ribojamų dydžių leidžiami atskaitymai, kurie mažina apmokestinamąjį pelną**. Skolų beviltiškumo bei pastangų susigrąžinti šias skolas įrodymo ir beviltiškų skolų sumų apskaičiavimo taisyklės, patvirtintos finansų ministro 2010 m. birželio 10 d. įsakymu Nr. 1K-188, nustato **reikalavimus skoloms, kurias norima pripažinti beviltiškomis**: skola gali būti pripažinta beviltiška, jeigu skolininkas yra bankrutavęs. Kadangi skolos suma yra didesnė nei 30 000 eurų, **įmonė privalo turėti** įsiteisėjusį Lietuvos Respublikos **teismo sprendimą**, nuosprendį arba nutartį, kuriais patvirtinama mokesčio mokėtojo teisė susigrąžinti skolas, taip pat įsiteisėjusią teismo nutartį likviduoti įmonę dėl bankroto arba kreditorių susirinkimo nutarimą paskelbti įmonę likviduojama dėl bankroto arba dokumentą, įrodantį likviduotos dėl bankroto įmonės išregistravimą iš Juridinių asmenų registro.

Apibendrinus teisės aktų nuostatas darytina išvada, kad skolų beviltiškumo reikalavimus atitinkančios ir 30 000 eurų viršijančios skolos, turėtų būti pripažintos beviltiškomis tada, **kai įsiteisėja teismo sprendimas likviduoti įmonę dėl bankroto**.

❖ DĖL VEIKSMŲ, GAVUS TEISMO ĮSAKYMĄ

Iš teismo paštu gavome įsakymą, kuriame nurodoma, kad iš mūsų įmonės kitai įmonei yra priteisiama tam tikra skola. Kaip reikėtų elgtis gavus teismo įsakymą?

Iš pateikto klausimo neaišku, ar jūs pripažįstate skolą, kurią teismas priteisė, ar jos nepripažįstate. Tai yra esminis klausimas, nes nuo jo ir priklauso, kaip asmuo, gavęs teismo įsakymą, turėtų elgtis.

Sulaukę teismo įsakymo, turite susipažinti su šiuo dokumentu, su jame įvardytais faktais ir apsispręsti, ar pripažįstate skolą, ar ne. Pažymėtina, kad teismui savo nuomonę apie tai, ar pripažįstate skolą, ar ne, **turite pateikti per 20 dienų nuo tos dienos, kai gavote teismo įsakymą** (Civilinio proceso kodekso 439 str.). Jeigu su skola nesutinkate, teismui reikia pateikti prieštaravimus. Žinotina, kad teikiami prieštaravimai neprivalo būti išsamūs ar pagrįsti. Galite pateikti išsamų paaiškinimą, kodėl nesutinkate su išduotu teismo įsakymu, ir pridėti tai patvirtinančių dokumentų kopijas, tačiau galite tiesiog vienu sakiniu parašyti, kad nesutinkate su išduotu teismo įsakymu. To visiškai pakaks. Jums pateikus prieštaravimus, teismas panaikins išduotą teismo įsakymą. Vis dėlto tai nereikia, kad ginčas bus baigtas: **kita šalis turės teisę tuo pačiu klausimu teikti teismui ieškinį, pagal kurį vyktų įprastas teismo procesas**. Beje, skolininkas teismui gali pranešti, kad, pavyzdžiui, jis sutinka su dalimi reikalavimų, o dalies nepripažįsta. Tokiu atveju teismas priimtų naują įsakymą dėl skolininko neginčijamos reikalavimų dalies priteisimo ir panaikintų reikalavimus dėl likusios nepripažįstamos skolos.

Tuo atveju, jeigu įmonė, gavusi teismo įsakymą, skolą pripažįsta, rekomenduotina kuo greičiau įvykdyti teismo įsakymą ir sumokėti jame nurodytas sumas, kad būtų išvengta teismo įsakymo perdavimo antstoliui, kuris priverstinai jį įgyvendins. Tokiu atveju skolininkas bus priverstas papildomai sumokėti ir už antstolio darbą.

VALSTYBINĖS DARBO INSPEKCIJOS SPECIALISTŲ KONSULTACIJOS

❖ VDI griežtina atsakomybę už smurtą ir priekabiavimą darbe: nuo 2025 m. – griežtesnės baudos darbdaviams

Valstybinė darbo inspekcija (VDI) primena darbdaviams, kad kiekvienas yra atsakingas už tai, kad darbo aplinka būtų saugi, pagarbi ir neleidžianti darbuotojams patirti jokio smurto ar priekabiavimo formų.

Anot Psichologinio smurto darbe prevencijos skyriaus vedėjos, vyriausiosios darbo inspektorės **Liudmilos Mironovienės**, darbuotojai neturėtų patirti priešiško, žeminančio ar agresyvių veiksmų, kuriais kėsiamasi į jų orumą ar siekiama įbauginti.

Atkreiptinas dėmesys, kad praktikoje darbdaviams dažnai kyla klausimų, susijusių su Darbo kodekse nurodytų pareigų įgyvendinimu. Nuo 2025 m. sausio 1 d. įsigalios Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimai, kurie sugriežtins juridinių asmenų vadovų administracinę atsakomybę už nustatytų pareigų smurto ir priekabiavimo prevencijos srityje nevykdymą ir smurto taikymą. Iki naujų metų VDI patvirtins aprašą, kuris padės darbdaviams tinkamai vykdyti Darbo kodekse numatytas pareigas smurto ir priekabiavimo prevencijos srityje.

„Žinoma, visos darbdavio priemonės gali būti geros, tačiau ar jos yra efektyvios, pakankamos ir veiksmingos, gali būti sprendžiama tik įvertinus faktinę situaciją darbovietėje, pavyzdžiui, atsižvelgiant į tai, ar gaunama darbuotojų skundų, ar tarp darbuotojų kyla konfliktų ir panašiai, ir pačių darbuotojų nuomonę, pavyzdžiui, atlikus anoniminę apklausą“, – pabrėžia Psichologinio smurto darbe prevencijos skyriaus vedėja.

Svarbu akcentuoti ir tai, kad formalus įvairių teisės aktų, susijusių su smurto ir priekabiavimo prevencija, patvirtinimas negarantuoja darbuotojams psichologiškai saugios darbo aplinkos. Šios priemonės turi būti ne tik patvirtintos, bet ir faktiškai įgyvendinamos. Neretai pačių vadovų, įskaitant ir vidurinėsios grandies, nepriimtinas elgesys, neatitinkantis korektiško ir pagarbaus elgesio taisyklių, neužtikrina darbuotojams psichologiškai saugios darbo aplinkos.

„Pagarba, atidumas ir vadovų atvirumas – tai elementai, kurie mažina psichologinio smurto ir priekabiavimo riziką, ugdo įmonės organizacinę kultūrą“, – pabrėžia L. Mironovienė.

VDI tikisi, kad artėjantys pokyčiai skatins darbdavius aktyviau rūpintis darbuotojų gerove ir užtikrinti saugią, sveikatą puoselėjančią darbo aplinką, kurioje psichologinis smurtas ir priekabiavimas nebus toleruojami.

❖ Darbuotojų atstovavimas – itin svarbus darbo santykiuose

Darbuotojų atstovavimas apima darbuotojų teisių ir interesų gynimą, atstovavimą jiems santykiuose su kitomis socialinės partnerystės šalimis, darbo ginčus nagrinėjančiose ir socialinės partnerystės institucijose, teisių ir pareigų darbuotojams nustatymą bei keitimą, kitoki dalyvavimą, nustatant darbuotojų darbo, socialines, ekonomines teises ir pareigas, laikantis darbo teisės normų.

Svarbu paminėti, kad Darbo kodeksas suteikia darbuotojų atstovavimą darbdavio lygmeniu įgyvendinantiems asmenims (t. y. darbdavio lygmeniu veikiančių profesinių sąjungų valdymo organų ir darbo tarybų nariams, taip pat darbuotojų patikėtiniams) įvairias garantijas ir apsaugą nuo diskriminacijos.

Pavyzdžiui, norėdami nutraukti darbo sutartį su darbuotoju atstovu arba pabloginti jo darbo sutarties sąlygas, **darbdaviai privalo gauti VDI teritorinio skyriaus vadovo sutikimą**. Darbo kodeksas taip pat numato draudimą darbdavio iniciatyva ar jo valia atleisti iš darbo darbuotojų atstovavimą vykdančius asmenis jų kadencijos metu ir dar šešis mėnesius po jos pabaigos be Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektorius įgalioto VDI teritorinio skyriaus vadovo sutikimo. Be sutikimo negalima pabloginti ir jų būtinosios darbo sutarties sąlygų, palyginti su ankstesnėmis jų sąlygomis arba kitų tos pačios kategorijos darbuotojų būtinosiomis darbo sutarties sąlygomis.

Darbdavys, pateikdamas motyvuotą prašymą suteikti sutikimą nutraukti darbo sutartį ar pakeisti būtinausias darbo sutarties sąlygas, turi gauti atsakymą per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos. Darbuotojai ar jų atstovai dėl šio prašymo turi teisę išreikšti savo nuomonę savo iniciatyva arba VDI teritorinio skyriaus vadovo prašymu. VDI teritorinio skyriaus vadovas, gavęs darbdavio motyvuotą prašymą, visada informuoja apie tai darbuotojų atstovaujамąjį organą ir patį darbuotoją, dėl kurio pateiktas prašymas, ir suteikia ne trumpesnę nei 5 darbo dienų terminą nuomonei pateikti.

VDI teritorinio skyriaus vadovas suteikia sutikimą nutraukti darbo sutartį ar pakeisti būtinausias darbo sutarties sąlygas tik tada, kai darbdavys pateikia įrodymus, kad darbo sutarties nutraukimas ar sąlygų pakeitimas nėra susijęs su darbuotojo atstovavimo veikla ir nediskriminuoja darbuotojo dėl jo atstovavimo ar narystės profesinėje sąjungoje. VDI teritorinio skyriaus vadovo sprendimas gali būti skundžiamas pagal Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymą. **Kol vyksta darbo ginčas, darbo sutartis su darbuotojų atstovavimą įgyvendinančiais asmenimis negali būti nutraukta.**

Primename, kad naujai įsteigtos darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos privalo ne vėliau kaip per 10 dienų nuo įsteigimo informuoti darbdavį raštu apie valdymo organų narius, kuriems taikoma ši garantija. Svarbu pažymėti, kad **DK nustatytos garantijos taikomos tiek kiekvienos profesinės sąjungos valdymo organų nariams**, kiek būtų darbo tarybos narių pagal darbdavio darbuotojų skaičių (pagal DK 170 str. 1 d.).

Informuojame, kad VDI interneto svetainėje skelbiama aktuali su socialine partneryste ir jos įgyvendinimu susijusi informacija, kurią galima rasti skilties „Darbo teisė“ rubrikoje „Socialinė partnerystė“.

Gintautas Deveikis: AVNT nuosekliai suteikiama vis daugiau teisių ir įpareigojimų taikyti poveikio priemones įmonėms, kurios savo finansines ataskaitas sudaro nesilaikydamos VAS reikalavimų. Taip siekiama gerinti atskaitomybės kokybę.

Apie visas atskaitomybės įstatymo naujoves – 72-ajame didžiajame „Pačiolio“ seminare.

Daugiau informacijos www.paciolis.lt

Per savaitę priimtų svarbiausių naujų norminių aktų ir jų pakeitimų apžvalga

Per savaitę paskelbti **96** nauji teisės aktai, **10** iš jų aktualūs buhalteriams.

Čia pateiktas tik pakeitimų sąrašas.

Visus teisės aktų pakeitimus su jų paaiškinimais rasite

MOKESČIŲ, APSKAITOS IR TEISĖS REGLAMENTŲ NAUJIENLAIŠKYJE.

Prenumeruokite ir viską turėsite.

Štai keleto teisės aktų pakeitimų apžvalga: ↓

PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS

Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus įsakymo „**Dėl Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio mokėtojo prekybos su Europos Sąjungos valstybėmis ataskaitų teikimo elektroniniu būdu taisyklių patvirtinimo**“ (2016 03 30 Nr. 1B-223) naujausias pakeitimas 2024 11 07 Nr. 1BE-926

Naujos redakcijos Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio mokėtojo prekybos su Europos Sąjungos valstybėmis ataskaitų teikimo elektroniniu būdu taisyklės nustato Intrastato statistinių ataskaitų, kuriose pateikiami Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio mokėtojo prekybos prekėmis su Europos Sąjungos valstybių narių subjektais statistiniai duomenys, pateikimo Muitinės departamentui prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos elektroniniu būdu tvarką.

Įsakymas įsigaliojo 2024 m. lapkričio 8 d.

GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTIS

LR GPM įstat. 8 str. „**Pajamų pripažinimas**“ komentaro (2002 07 02 Nr. IX-1007) naujausias pakeitimas 2024 11 05 Nr. (18-18-31-1 Mr) R-3983

VMI parengė Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 8 straipsnio „Pajamų pripažinimas“ 2 dalies ir 7 dalies apibendrintą paaiškinimą (komentarą). Komentaro tikslas – paaiškinti, kad pagal nuo 2025 m. sausio 1 d. įsigaliosiančią bendrosios pajamų pripažinimo taisyklės išimtį (pajamos pripažįstamos jų gavimo momentu), nuolatinio Lietuvos gyventojo per investicinę sąskaitą gaunamų pajamų pripažinimo momentas – lėšų išmokėjimas iš investicinės sąskaitos.

DARBO SANTYKIAI IR DARBO GINČAI

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymo „**Dėl Kolektyvinių sutarčių registravimo ir viešo skelbimo tvarkos aprašo patvirtinimo**“ (2017 06 29 Nr. A1-334) naujausias pakeitimas 2024 11 05 Nr. A1-737

Naujos redakcijos Kolektyvinių sutarčių registravimo ir viešo skelbimo tvarkos aprašas nustato kolektyvinių sutarčių registravimo ir viešo skelbimo tvarką. Nustatoma, kad 2025 m. spalio 1 d. įsigalioja tokia Kolektyvinių sutarčių registravimo ir viešo skelbimo tvarkos aprašo 9 punkto redakcija: „Ministerija kas dvejus metus nuo 2025 m. spalio 1 d. iki ataskaitinių metų spalio 1 d. Europos Komisijai pateikia duomenis ir informaciją apie kolektyvinių sutarčių aprėptį ir jų taikymo raidą“.

Įsakymas įsigaliojo 2024 m. lapkričio 6 d.

➔ **TARPTAUTINIO DVIGUBO APMOKESTINIMO IŠVENGIMAS**

Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Rusijos Federacijos Vyriausybės sutarties „Dėl pajamų ir kapitalo dvigubo apmokestinimo ir fiskalinių pažeidimų išvengimo“ (1999 06 29 Nr. *) naujusias pakeitimas 2024 11 06 Nr. (22.35E)3-6150

Pranešama, kad 1999 m. birželio 29 d. Maskvoje pasirašyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Rusijos Federacijos Vyriausybės sutartis dėl pajamų ir kapitalo dvigubo apmokestinimo ir fiskalinių pažeidimų išvengimo buvo denonsuota Lietuvos Respublikos 2024 m. spalio 1 d. įstatymu Nr. XIV-2991 ir nebegalios nuo 2026 m. sausio 1 d.

➔ **KOOPERATINĖS BENDROVĖS**

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymo „Dėl Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2021 05 03 Nr. 3D-298, 2016 07 22 Nr. 3D-435 nauja redakcija) naujusias pakeitimas 2024 11 06 Nr. 3D-767

Naujos redakcijos Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) tvarkos aprašas reglamentuoja kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) tvarką.

Įsakymas įsigalioja 2025 m. sausio 1 d.

➔ **BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS**

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl finansinės apskaitos tvarkymo ir personalo administravimo funkcijų atlikimo centralizuotai“ (2024 07 10 Nr. 588, 2023 01 04 Nr. 7 nauja redakcija) naujusias pakeitimas 2024 10 30 Nr. 921

Netenka galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos, ministerijų, Vyriausybės įstaigų, Vyriausybės atstovų įstaigos, ministrų valdymo sritims priskirtų įstaigų prie ministerijų, kitų biudžetinių įstaigų, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, kurių finansinės apskaitos tvarkymo ir personalo administravimo

SAVAITINIS ELEKTRONINIS LEIDINYS **MOKESČIŲ, APSKAITOS IR TEISĖS REGLAMENTŲ NAUJIENLAIŠKIS**

Visų buhalteriams aktualių teisės aktų pakeitimų išsamią apžvalgą ir pačius pakeistus reglamentus rasite elektroniniame leidinyje

MOKESČIŲ, APSKAITOS IR TEISĖS REGLAMENTŲ NAUJIENLAIŠKIS.

Naujienlaiškis siunčiamas kiekvieną trečiadienį.

Savaitraščio „Buhalterija“ prenumeratoriai Naujienlaiškį gali įsigyti tik už – ~~49~~ € 39 € (su PVM).

Tai tik 11 centų per dieną – ir VISUS METUS BŪSITE RAMŪS!

Kreipkitės tel. (0 5) 2700 636, el. paštu savadai@paciolis.lt arba www.paciolis.lt

funkcijos atliekamos centralizuotai, sąrašo 5.5 papunktis – iš sąrašo išbraukiama Informacinių technologijų tarnyba prie Krašto apsaugos ministerijos.

Nutarimo papunktis nustoja galios 2025 m. sausio 1 d.

BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS: VALSTYBĖS TARNYBA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo įgyvendinimo“ (2024 05 17 Nr. 349) naujausias pakeitimas 2024 10 30 Nr. 907

Tvirtinami naujos redakcijos Centralizuotai teikiamų informacinių technologijų paslaugų teikimo tvarkos aprašas; Valstybės informacinių išteklių ir jų kopijų laikymo duomenų centruose ir šių išteklių veiklos atkūrimo iš kopijų tvarkos aprašas; Informacinių sistemų steigimo, kūrimo, atnaujinimo, pertvarkymo ir likvidavimo tvarkos aprašas; Atlyginimo dydžių už naudojimąsi centralizuotai teikiamomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų grupių informacinių technologijų paslaugomis apskaičiavimo tvarkos aprašas; Valstybės informacinių išteklių svarbos vertinimo tvarkos aprašas; Valstybinių duomenų centrų sąrašas; Valstybės institucijų ir įstaigų, gaunančių centralizuotai teikiamas informacinių technologijų paslaugas, sąrašas.

Nutarimas įsigaliojo 2024 m. lapkričio 1 d.

Kai kurie papunkčiai nustoja galios 2030 m. sausio 1 d.

DOKUMENTŲ RENGIMAS, TVARKYMAS, SAUGOJIMAS BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS: VALSTYBĖS TARNYBA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Dokumentų valdymo bendrosios informacinės sistemos paslaugų naudojimo“ (2021 12 22 Nr. 1114) naujausias pakeitimas 2024 10 30 Nr. 924

Netenka galios Valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių, naudojančių Dokumentų valdymo bendrąją informacinę sistemą, sąrašo 124 punktą – iš sąrašo išbraukiama Informacinių technologijų tarnyba prie Krašto apsaugos ministerijos.

Nutarimo punktas nustoja galios 2025 m. sausio 1 d.

Marina Guptor: Juridinių asmenų nekilnojamojo turto mokestis turi būti deklaruotas ir sumokėtas iki 2025 m. vasario 15 d.

72-ajame didžiajame „Pačiolio“ seminare aptarsime metinio ir avansinio nekilnojamojo turto mokesčio mokėjimo prievoles, 2024 ir 2025 m. tarifus ir galimybes išvengti šio mokesčio avanso mokėjimo.

Daugiau informacijos www.paciolis.lt

MAŽĖJANČIOS PALŪKANOS – GALIMYBĖ AUGTI:

kaip išsiugdyti teisingą investuotojo mąstyseną

Spalio viduryje Europos centrinis bankas (ECB) šiomet jau trečią kartą sumažino palūkanų normas, o dar vieno jų „karpymo“ tikimasi gruodį. Tokia monetarinė politika džiugina paskolų turėtojus, tačiau siekiančius kuo efektyviau įdarbinti savo pinigus, tikėtina, paskatins persiorientuoti nuo pasyvaus taupymo prie aktyvių investicijų. Anot Šiaulių banko grupės turto valdymo įmonės „SB Asset Management“ vadovo Vaidoto Rūko, norint sėkmingai investuoti, nebūtina būti finansų ekspertu, tačiau svarbu žinoti keletą pagrindinių principų ir išsiugdyti teisingą mąstyseną.

Svarbu nesiblaškyti

V. Rūko teigimu, tokios priemonės kaip investiciniai fondai šiandien suteikia galimybę sėkmingai investuoti kone kiekvienam. Tiesa, norint gero rezultato, svarbu nesitikėti didelės gražos labai greitai, vengti impulsyvių ir emocijomis grįstų sprendimų, nesiblaškyti.

„Finansų rinkos pasižymi nepastovumu, tačiau trumpojo laikotarpio svyravimai nėra tokie reikšmingi ilgalaikėje perspektyvoje. Tai reikėtų žinoti tiek nusprendus įsigyti įmonių akcijų, tiek vertinant investicinių fondų pelningumo perspektyvas. Investuojant svarbu nepanikuoti, jeigu tam tikrą mėnesį ar ketvirtį smuko akcijų ar fondų vienetų vertė. Kartais tai gali būti netgi geras ženklas – profesionalai akcijas ar kitus vertybinius popierius dažnai supirkinėja būtent tuomet, kai jų kaina yra nukritusi“, – pažymi V. Rūkas.

Prieš priimdami sprendimą investuoti, išanalizuokite pasirinkto produkto dokumentus ir sutartį, įvertinkite taikomus mokesčius, investavimo strategiją ir rizikas.

Geriausias investuotojo draugas – šaltas protas

Anot V. Rūko, ramybė ir šaltas protas yra geriausi investuotojo palydovai, kurie saugo nuo skubotų ir neapgalvotų sprendimų. „Investuojantys savarankiškai turi labiau domėtis finansų rinkomis. Jiems ypač svarbu savo sprendimus grįsti finansinėmis žiniomis ir analize, o ne emocijomis. Be abejo, ne paskutinis vaidmuo tenka nuojautai, tačiau tokiu atveju labai rizikuojama. **Nuojauta turėtų būti pagrįsta sukaupiomis žiniomis.** Tiems, kurie nusprendžia į akcijas investuoti savarankiškai, svarbu nuolat domėtis tuo, kas vyksta finansų ir turto rinkose. Šiuo atveju kaimynas nebūtinai bus geras patarėjas, tad svarbu patiems atlikti reikiamus namų darbus“, – pažymi V. Rūkas.

Daugiausia dėmesio – rizikoms suvaldyti

„Rizikos yra investavimo dalis, todėl reikėtų stengtis jas kuo geriau suvaldyti. Investuojant į fondus, juos galima rinktis pagal savo rizikos toleravimo lygį: **mažiau rizikingų fondų pelningumas dažnai yra žemesnis, tačiau ir grąža didesnė.** Finansų konsultantai gali patarti, kokie fondai kiekvienu individualiu atveju yra palankiausi. Viena pagrindinių rizikos suvaldymo priemonių yra investicijų diversifikacija. Iš esmės tai yra „nedėk visų kiaušinių į vieną pintinę“ principas, kuriuo vadovautis verta ir neprofesionaliems investuotojams“, – sako V. Rūkas.

Būtina susipažinti su investavimu

„SB Asset Management“ vadovas pabrėžia, kad „bent šiek tiek tokios žinios apie skirtingus investicinius instrumentus, investicinių fondų veikimo principus šiandien būtinos kiekvienam finansiškai raštingam žmogui. Turint šiek tiek santaupų, investuoti yra racionalus sprendimas, tiesa, su sąlyga, kad pasirenkama tinkamiausia investavimo strategija. Mažėjant palūkanų normoms, paskatų įdarbinti savo pinigus investuojant tik daugės, tad ir poreikis išmokyti mąstyti kaip investuotojams didės“, – įsitikinęs V. Rūkas.

Investavimas yra susijęs su rizika. Investicijų vertė gali tiek kilti, tiek kristi. Jūs galite atgauti mažiau nei investavote, taip pat galite netekti visos investuotos sumos. Investavimo rezultatai negarantuoja tokių pačių rezultatų ir pelningumo ateityje, todėl praėjusio laikotarpio rezultatai nėra patikimas būsimų rezultatų rodiklis.

Prieš priimdami sprendimą investuoti, išanalizuokite pasirinkto produkto dokumentus ir sutartį, įvertinkite taikomus mokesčius, investavimo strategiją ir rizikas.

Pateikiama informacija negali būti interpretuojama kaip rekomendacija, pasiūlymas ar kvietimas įsigyti ir (ar) naudoti bet kokius finansinius produktus ar paslaugas, įskaitant Šiaulių banko grupės įmonių teikiamas paslaugas ir platinamus produktus.

UAB „INK agency“ inf.

NACIONALINĖ KOLEKTYVINĖ SUTARTIS

bus taikoma dar daugiau darbuotojų

Daugėja darbuotojų, kurie įgyja galimybę pasinaudoti Nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje įtvirtintais darbo sąlygų privalumais – turėti papildomas mokamas dienas savišvietai, savanorystei, mokymuisi, sveikatai gerinti.

Socialinės apsaugos ir darbo ministras Vytautas Šilinskas ir trys nacionalinės profesinių sąjungų organizacijos pasirašė susitarimą dėl Nacionalinės kolektyvinės sutarties atnaujinimo, kuris įsigalios 2025 m. sausio 1 d. Pagal atnaujintą sutartį darbo sąlygų privalumais galės naudotis apie 72 tūkst. organizacijoms priklausančių Lietuvos darbuotojų, t. y. maždaug 6 tūkst. daugiau, nei apima šiuo metu galiojanti sutartis.

2022 m. spalio 10 d. pasirašyta Nacionalinė kolektyvinė sutartis galioja iki 2025 metų pabaigos. Ji taikoma biudžetinių įstaigų darbuotojams, o nuo 2024 m. sausio 1 d. – ir valstybės, savišvietos valdomų įmonių bei viešųjų įstaigų darbuotojams.

Sutarties sąlygose numatyta galimybė kasmet ją atnaujinti susitariant taikyti ir tiems profesinių sąjungų nariams, kurie jais tapo jau po sutarties pasirašymo. Tikimasi, kad tai paskatins daugelį viešojo sektoriaus darbuotojų apsisvarstyti galimybę tapti profesinių sąjungų nariais. Profesinėms sąjungoms stiprėjant, tvirtėja ir socialinis dialogas, darbuotojams yra geriau atstovaujama.

Nacionalinę kolektyvinę sutartį iš profesinių sąjungų pusės yra pasirašiusios Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ ir Respublikinė jungtinė profesinė sąjunga.

Profesinės sąjungos narys, pasijutęs prastai ar susirgęs, gali pasinaudoti iki 5 dienų atostogomis sveikatai gerinti, mokant už jas jo vidutinį darbo užmokestį.

Papildomos mokamos atostogos savišvietai arba savanorystei

Pagal Darbo kodeksą darbuotojams už savišvietos dienas nėra mokama, nebent kolektyvinėse sutartyse ar šalių susitarimu susitarta kitaip.

Nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje nustatyta, kad profesinių sąjungų nariai kasmet, kol galios sutartis, galės išeiti 2 darbo dienomis ilgesnių atostogų savišvietai arba savanorystei ir už jas bus mokama.

Papildomas atostogas reikia panaudoti iki 2025 metų pabaigos. Jeigu papildomos dienos nepanaudojamos per šį laikotarpį, jos negali būti kaupiamos.

Tiesa, darbuotojui išeinant iš darbo arba atleidžiant jį įstatymų nustatytais pagrindais, už nepanaudotas atostogas turi būti kompensuojama proporcingai tais metais dirbtam laikotarpiui.

Mokymosi atostogos

Pagal Darbo kodeksą ilgiau nei 5 metus darbovietėje dirbusiam darbuotojui, kuris mokosi pagal formaliojo ir (arba) neformaliojo švietimo (kai neformalusis mokymasis yra tiesiogiai susijęs su darbuotojo kvalifikacijos kėlimu)

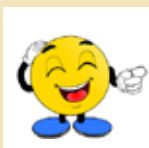
programas, už mokymosi atostogas, trunkančias iki dešimt darbo dienų per vienerius darbo metus, paliekama ne mažiau kaip pusė darbuotojo vidutinio darbo užmokesčio.

Nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje susitarta, kad sutartį pasirašiusių profesinių sąjungų nariams 5 metų taisyklė nėra taikoma, o mokėjimas už mokymosi atostogas gali būti dosnesnis. Tai reiškia, kad darbuotojams, kurie mokosi pagal formaliojo švietimo programas arba dalyvauja neformaliojo suaugusiųjų švietimo programose, taip pat už dienas, kai profesinės sąjungos narys kelia kvalifikaciją, suderinęs su tiesioginiu vadovu, **gali būti suteikiamos iki 10 darbo dienų mokymosi atostogas, mokant jiems vidutinį darbuotojo darbo užmokestį, arba iki 20 darbo dienų, mokant pusę darbuotojo vidutinio darbo užmokesčio.** Profesinės sąjungos narys, norėdamas pasinaudoti šia garantija, turi pasirinkti iki 10 darbo dienų arba iki 20 darbo dienų mokymosi atostogas. Norint pasinaudoti šia galimybe, darbdaviui reikia pristatyti pažymą apie mokymąsi.

Dienos sveikatai gerinti

Profesinės sąjungos narys, pasijutęs prastai ar susirgęs, gali pasinaudoti iki 5 dienų atostogomis sveikatai gerinti, mokant už jas jo vidutinį darbo užmokestį.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos inf.

Bloga žmona blogesnė už lietų: lietus varo namo, o bloga žmona išvaro iš namų.

Žydų patarlė

SMALSU, KIEK UŽDIRBA KOLEGOS?

Specialistė įvertino norą žinoti kitų atlyginimus

Situaciją darbo rinkoje turėtų sudrebinėti bemaž po metų Lietuvoje įsigaliosianti Darbo užmokesčio skaidrumo direktyva. Naujos taisyklės leis atidžiau pažvelgti į kolegų pinigines. Vis dėlto personalo specialistė atkreipia dėmesį: darbuotojo atlygis yra laikomas konfidencialia informacija, tad ne visais atvejais pavyks patenkinti smalsumą.

„Viešai kalbėti apie darbo užmokesčio dydį buvo tabu. Iš principo, ką susitarė įmonės ar organizacijos vadovas su į darbą priimtu specialistu, žinojo tik buhalterė, „Sodra“, Valstybinė mokesčių inspekcija, bankas ir darbo sutartį rengiantis darbuotojas“, – sako **Eglė Staniulionė**, „Bitė Lietuva“ žmonių ambasados vadovė.

Specialistė pripažįsta, kad noras sužinoti, kiek uždirba kolegos, – žmogiškas. Ypač tada, kai susitinka identiškas pareigas einantys skirtingų kompetencijų ir patirčių specialistai.

Darbo kodekse atlygio viešinimo klausimas nėra nagrinėjamas. Tik apibrėžiama, kas yra darbo užmokestis ir kad darbuotojai turi teisę laiku gauti teisingai apskaičiuotą atlygį, kuris turi būti mokamas pinigais.

Situacija pradėjo keistis, kai Lietuvos darbdaviai buvo įpareigoti darbo skelbimuose nurodyti konkrečiai darbo pozicijai nustatyto darbo užmokesčio rėžį, o atlyginimų vidurkis pradėtas skelbti viešai.

Ekspertė atkreipia dėmesį, kad netrukus Europos darbdavių ir darbuotojų laukia daugiau darbo užmokesčio skaidrumo pokyčių.

Direktyva neva padidins skaidrumą

Nuo 2026-ųjų pradės veikti Europos Komisijos priimta Darbo užmokesčio skaidrumo direktyva. Jai pritarta prieš keletą metų, o deklaruojamas jos tikslas – suteikti darbuotojams galimybę reikalauti vienodo darbo užmokesčio už vienodą ar panašios vertės darbą.

Tai reiškia, kad darbuotojai galės reikalauti darbdavio atskleisti, koks atlygis mokamas toje pačioje pozicijoje dirbantiems kolegoms. Informacija turės būti nuasmeninta, kad darbuotojai negalėtų identifikuoti konkrečių žmonių.

„Iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti, kad direktyva suteiks skaidrumo, tačiau išgilinę pamatysime, kad bus nemažai ir painiavos. Pavyzdžiui, jei įmonėje dirba 100 pardavimų vadybininkų, sužinojus vidutinį atlyginimą, tikrai bus sunku įvertinti, kas uždirba daugiau ar mažiau. Tiesa, jeigu įmonėje toje pačioje pozicijoje tėra vos 2–3 darbuotojai, toks informacijos atskleidimas leis pasidaryti aiškias išvadas apie kolegų atlygį“, – aiškina E. Staniulionė.

Personalo specialistė atkreipia dėmesį, kad **nauja direktyva galbūt bus naudinga tuo, kad leis užtikrinti lygias teises darbo vietoje ir didins visuomenės supratimą apie vienodo atlygio svarbą.** Vis dėlto direktyva palieka nemažai vietos interpretacijoms ir užprogramuoja konfliktus, nepageidaujamą įtampą kolektyve.

„Kai darbdaviams teko įvardyti atlyginimų rėžius darbo skelbimuose, efektas buvo dvjopas. Vienos įmonės ir organizacijos noriai to ėmėsi. Kiti pradėjo ieškoti galimybių, kaip darbo skelbimus skelbti ten, kur reguliavimas negalioja.

Nemažai darbdavių pamėgo profesinį socialinį tinklą „LinkedIn“ ne tik dėl jame išaugusio Lietuvos kandidatų skaičiaus, bet ir dėl galimybės darbo skelbime nenurodyti darbo užmokesčio“, – pažymi skaitmeninių paslaugų bendrovės „Bitė Lietuva“ žmonių ambasados vadovė.

Anot vienos „Bitės“ vadovių, panašus scenarijus greičiausiai nutiks ir įgyvendinant naująją direktyvą: dalis darbdavių ieškos būdų, kaip išvengti informacijos atskleidimo.

Patariama vengti „pilkojų zonų“

Nors įstatymai įpareigoja darbdavius pasitvirtinti darbo užmokesčio politiką, būdai, kaip ji įgyvendinama, skiriasi. Vieni detalčiai aprašo skirtingas darbuotojų kategorijas ir jiems taikomus atlygio režimus, premijavimo sistemą, o kiti linkę darbuotojams atskleisti tik dalį darbo užmokesčio aspektų.

„Svarbu suprasti, kad darbuotojo atlyginimą gali sudaryti fiksuotas darbo užmokestis ir kintama jo dalis, priklausanti nuo pasiektų rezultatų, – į tai įtraukiamos premijos ir motyvacinės sistemos. Darbuotojams turi būti aišku, už ką jie gali gauti premijas, kaip jos apskaičiuojamos ir skiriamos. Kitokiu atveju lieka „pilkoji zona“: jeigu kyla ginčas tarp darbuotojo ir darbdavio dėl darbo užmokesčio ar premijos dydžio, darbuotojui gali būti sunku įrodyti, kad jam buvo sumokėta per mažai“, – aiškina E. Staniulionė.

Personalo specialistės teigimu, darbuotojams, norintiems pasilyginti su kolegomis, kas kiek uždirba, reikėtų įvertinti, ar visada galima tinkamai palyginti skirtingų žmonių atliekamą darbą.

„Šiuo metu turime dvi viena kitai prieštaraujančias direktyvas. Viena numato, kad įmonėje negali būti vyrų ir moterų diskriminacijos darbo užmokesčio atžvilgiu, kita – kad lygybę reikėtų užtikrinti pagal darbo poziciją. Jeigu įmonėje dauguma vyrų – programuotojai, o dauguma moterų – pardavimų vadybininkės, faktas, kad darbo užmokesčio lygybė pagal lytį bus įgyvendinama sunkiau. Užtikrinti vienodą ar panašų atlyginimą gali būti sudėtinga ir dėl to, kad, pavyzdžiui, vienaip dirba naujokai, kitaip – jau patyrę specialistai. Skiriasi ne tik kompetencijos, bet ir darbo efektyvumas, rezultatai. Dar vienas aspektas – viešos diskusijos apie atlygio dydį gali sukelti darbuotojų konfliktus, tad kartais geriau kelti klausimą, ne kiek uždirba kiti, o ką galiu padaryti, kad pats uždirbčiau daugiau“, – sako E. Staniulionė.

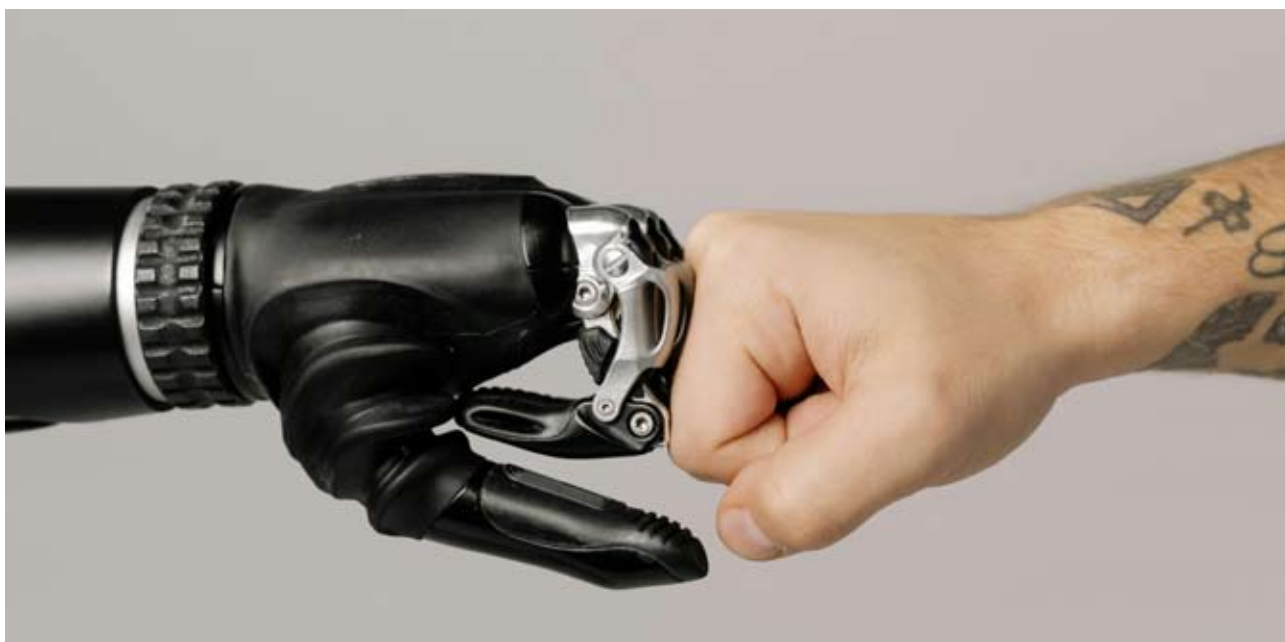
Kita problema – iki šiol nėra apibrėžta, kaip konkrečiai bus įvertinta, ar tos pačios pozicijos darbuotojų atlyginimai atitinka direktyvos nuostatas. Leidžiamas atlyginimų skirtumas gali būti įvardijamas kaip konkreti pinigų suma arba procentais.

UAB „Idea Prima“ inf.

KOKIE DIRBTINIO INTELEKTO SPRENDIMAI iš tikrųjų reikalingi skirtingo dydžio įmonėms

Pastarieji metai gali būti vadinami dirbtinio intelekto (DI) metais. Natūralu, kad įmonėms kyla klausimas: galbūt atėjo laikas pasinaudoti dirbtiniu intelektu?

Į klausimą, ar dirbtinio intelekto sprendimai būtini visiems, atsako **Marius Guobys**, IT įmonės „Cognizant“ DevOps praktikų vadovas, ir **Aurelija Rutkauskaitė**, advokatų kontoros Triniti Jurex“ partnerė, IT ir duomenų apsaugos komandos vadovė.

Kaip nuspręsti

Reikia pradėti nuo svarbiausio klausimo: ką norime pasiekti naudodamiesi dirbtiniu intelektu?

Anot M. Guobio, geras pavyzdys – pristatyti visiškai naują produktą, paremtą dirbtinio intelekto sprendimais, nes tai puiki galimybė

plėsti verslą, pritraukti daugiau klientų. Visai kas kita, kai „turime produktą, kuriam norime pritaikyti dirbtinio intelekto sprendimą“.

Pavyzdžiui, įmonės vidaus finansų valdymo sistema. Ar vartotojai prašo sprendimų, kurie padėtų tvarkyti įmonės pinigų srautus? Ar galime patikėti atlikti tam tikras užduotis dirbtiniam intelektui tokioje itin jautrioje srityje? Turbūt ne.

„Kitas aspektas, į kurį būtina atsižvelgti, – technologinis. Galbūt turimas produktas tobulinamas naudojantis technologijomis, kurios jau nėra itin modernios, ir prie esamų sprendimų bandoma prilipdyti dirbtinio intelekto įrankius? Tai gali sukelti problemų tobulinant produktą ir

derinant jį su naujomis technologijomis. Beje, kai galvojame apie dirbtinį intelektą versle, reikia nepamiršti ir darbuotojų. Galbūt klientai nėra pasirengę dirbtinio intelekto sprendimams, tačiau jie praverstų didinant darbuotojų produktyvumą. Tai galėtų būti, pavyzdžiui, dokumentų peržiūros sprendimai, informacijos paieška, vertimai, programavimas, testavimas ir panašios veiklos. Kiekvieną iš jų reiktų vertinti individualiai. Žinoma, svarbu, kad darbuotojai suprastų, kodėl ir kokiam tikslui dirbtinis intelektas yra naudojamas įmonėje, o ne tik siekiant pasipiekuoti naujais įrankiais.

Vadinasi, sprendžiant, ar reikia integruoti dirbtinį intelektą, svarbu įsivertinti tris aspektus: **verslo klientų poreikius, galimus technologinius iššūkius ir įmonės pasirengimą.**

Advokatų kontoros „Triniti Jurex“ partnerė, IT ir duomenų apsaugos komandos vadovė Aurelija Rutkauskaitė išskiria dvi situacijas: pirma, kai verslas kasdienams procesams optimizuoti pasitelkia visuotinai prieinamus genAI sprendimus, tokius kaip „ChatGPT“, „Gemini“, „Midjourney“ ir pan., ir antra, kai įmonės kuria savo specializuotus DI sprendimus. Abiem atvejais įmonė turėtų nuspręsti, kokia bus jos DI produktų naudojimo ar kūrimo (dažnai – abiejų šių krypčių) politika, ir aiškiai viską aprašyti DI sprendimų naudojimo ir vystymo taisyklėse ar panašiam dokumente. Tik taip įmonė galės užtikrinti, kad DI sprendimai bus naudojami saugiai ir etiškai. **Įmonės darbuotojai turi žinoti, kas leidžiama, o kas – ne.** Tik taip verslas galės kontroliuoti, kur ir kaip DI yra naudojamas kasdienėje veikloje. Antruoju atveju, kai įmonė vysto savo DI sprendimus, svarbu patikrinti, ar jie nepatenka į DI reguliavimo sritį.

Stambių ir mažų įmonių poreikiai

Stambios įmonės visada ieško būdų, kaip didinti darbuotojų produktyvumą panaudojant papildomus išteklius ir užtikrinant didesnę pridėtinę vertę, jau nekalbant apie naujų produktų kūrimą. Be to, stambios įmonės turi daugiau duomenų ir su jais susijusių problemų.

Anot „Cognizant“ DevOps praktikų vadovo, didelės įmonės turi daugiau pajėgumų igyvendinti planus dirbtinio intelekto pasaulyje, o mažoms įmonėms gali tekti ieškoti partnerių, kurie leistų greičiau pritaikyti dirbtinio intelekto

Sprendžiant, ar reikia integruoti dirbtinį intelektą, svarbu įsivertinti tris aspektus: verslo klientų poreikius, galimus technologinius iššūkius ir įmonės pasirengimą.

įrankius. Vis dėlto **mažos įmonės į dirbtinį intelektą gali žvelgti individualiau, pritaikydamos jį konkrečioms užduotims ir tikslingiau išnaudodamos esamas galimybes.**

Kai nėra atsakymo

Pasak M. Guobio, galbūt verslas turi esminių problemų, kurių dirbtinis intelektas negali išspręsti, pavyzdžiui, aukštos kvalifikacijos darbuotojų trūkumas, technologiniai iššūkiai (pasekusios technologijos, nebepalaikomos sistemos). Jeigu norime panaudoti dirbtinį intelektą tik todėl, kad reikia, nes jaučiame spaudimą, tai jau bus mados vaikymasis.

„Cognizant“ inf.

Pirkinių draudimas populiarėja: PAAIŠKINO, KOKIAIS ATVEJ AIS JIS GELBĖJA DAŽNIAUSIAI

Vos nusipirktas mobilusis telefonas slysta iš rankų, o lipdami į automobilį netyčia atsisėdate ant naujutėlaičių akinių – tai itin dažnos gerokai pinigine paploninančios situacijos, dėl kurių nereikėtų rūpintis turint pirkinių draudimą.

Įprastai toks draudimas galioja daugeliui pirkinių, kurie yra įsigijami atsiskaitant kredito kortelėmis. Jeigu naujas pirkinys netyčia sugadinamas arba pavagiamas, draudimas gali atlyginti remonto, keitimo išlaidas arba kompensuoti patirtą žalą. **Įprastai pirkinių draudimas galioja iki 120 dienų nuo daikto įsigijimo dienos.**

Pirkinių draudimas apsaugo nuo beprasmiškų ginčų, kas kaltas dėl apgadintos prekės, mat turint draudimą šis klausimas neretai tiesiog nebeteri prasmės.

Šiaulių banko Produktų vystymo departamento produktų vadovė **Kristina Kvederienė** sako, kad kredito kortelės Lietuvoje sparčiai populiarėja ir jas įsigyti klientus dažnai paskatina ne galimybė naudotis suteikiamu kreditu, o kelionių ir pirkinių draudimas. Augant atsiskaitymų kredito kortelėmis skaičiui, toks draudimas itin populiarėja.

„Dažnai manoma, kad, apsidraudus būsto draudimu, apdraudžiami ir visi nauji įsigijami daiktai, tačiau vis dažniau pasitaiko situacijų, kai ir šis draudimas nepadeda: vertingos prekės apgadinamos jas vos įsigijus ir vežant namo, o atostogaujant užsienyje nusipirkti daiktai patraukia ilgapirščių akį. Jeigu neturima jokie draudimo, bet kokio daikto praradimas ar apgadinimas reikš tiesioginius nuostolius. Nuo panašių situacijų apdraudžia pirkinių draudimas, kuris gaunamas už prekes mokant kredito kortele“, – sako K. Kvederienė.

Lietuvos bankų asociacijos duomenimis, kredito kortelių skaičius Lietuvoje kasmet auga. **Pirmąjį šių metų ketvirtį Lietuvoje bankų klientai turėjo daugiau kaip 417 tūkst. kredito kortelių, o pernai tuo pačiu metu jų buvo daugiau nei 384 tūkst.**

Už vertingesnius pirkinius – kortele

Kitaip nei tų pačių kredito kortelių suteikiamas kelionių draudimas, pirkinių draudimas galioja tiek užsienyje, tiek Lietuvoje. Kaip teigia K. Kvederienė, nemaža dalis besikreipiančiųjų draudimo žalų patiria būtent keliaudami darbo reikalais, atostogaudami.

„Įvairių vertingų prekių nusiperkame ir per atostogas, ne retas į užsienį specialiai keliauja būtent apsipirkti. **Norint apsaugoti savo pirkinius, geriausia už juos mokėti kredito kortele, kurios turėtojams suteikiamas ir pirkinių draudimas.** Deja, užsienyje, ypač egzotiškose šalyse, ne visuomet už prekes galima atsiskaityti banko kortelėmis. Vis dėlto prieš perkant didesnės vertės prekes, apie tai derėtų pagalvoti ir pirmenybę teikti būtent atsiskaitymams kortele“, – pataria banko atstovė.

Anot jos, tai, kad kredito kortelės pirkinių draudimas galioja ir užsienyje, šiandien įvertina vis daugiau klientų. Pavyzdžiui, gana dažnai pasitaiko atveju, kai vagys užsienyje perpjauna neseniai įsigytas brangias rankines ir pan.

„Lietuvoje pirktą prekę daugeliu atveju būsto draudimas apdraudžia, bet praradus užsienyje pirktą daiktą vienintelė galimybė atgauti už jį sumokėtus pinigus yra pirkinių draudimas. Jei pastebima, kad prekė yra apgadinta, ir dėl kaltininko kyla kokių nors dvejonų, bandymas ieškoti teisybės svečiose šalyse gali būti gana komplikotas“, – pabrėžia K. Kvederienė.

Beje, ji primena, kad šis draudimas lygiai taip pat galioja ir perkant prekes internetu.

Daugiausia žalų – transportuojant

Dažnas yra susidūręs su nemalonia situacija, kai vos nusipirkta prekė apgadinama. Taip dažniausiai nutinka ją dedant į automobilį, transportuojant, bandant naudotis neperskaičius instrukcijos ir pan. Banko atstovė sako, kad pardavėjai dėl tokios prekės grąžinimo į kalbas dažniausiai nesileidžia.

„Pastebime, kad didžioji dalis pirkinių sugadinami vos juos nusipirktus ir vežant namo: skykla televizoriai, subraižomi baldai ir pan. Daiktai neretai sugadinami patekus į eismo įvykius. Dėl tokių dalykų apkaltinti pardavėjus dažniausiai neįmanoma, nes parduodant prekes daugeliu atveju jos būna išpakuojamos, apžiūrimos, abi pusės išitikina, kad niekas nėra pažeista. Iš tiesų **pirkinių draudimas ir apsaugo nuo beprasmiškų ginčų, kas kaltas dėl apgadintos prekės, mat turint draudimą šis klausimas neretai tiesiog nebeturi prasmės**“, – dėsto K. Kvederienė.

Ji priduria, kad pirkinių draudimą retkarčiais klientams siūlo ir patys pardavėjai. Neturint kredito kortelės ir perkant daiktus, kuriuos transportuoti yra rizikinga, jis gali praversti, tačiau pirkinio kaina dėl to gerokai išauga.

Pataria turėti įrodymus

Praradus arba sugadinus pirkinį, K. Kvederienė pataria nedelsiant kreiptis į draudimo bendrovę ir turėti prekių įsigijimą patvirtinančius įrodymus, kurie pagreitintų žalos administravimo procesą.

Anot jos, **svarbiausia išsaugoti ir pristatyti pirkinio pirkimo kvitą.** Draudimo bendrovė taip pat gali paprašyti pateikti kredito kortelės sąskaitos išrašą, kuris patvirtina, kad pirkiny buvo įsigytas kortele.

Patirtos žalos atveju reikalingi remonto išlaidų kvitai arba preliminarinių remonto išlaidų dokumentai, patvirtinti remonto dirbtuvių arba daikto pardavėjo. Jeigu daiktas buvo pavogtas, būtina turėti teisėsaugos institucijos pažymą, kuri patvirtintų plėšimo faktą.

„Jeigu daiktas sugadinamas, patartina padaryti kuo kokybiškesnių jo nuotraukų, kad draudikai galėtų tinkamai įvertinti žalą. Taip pat reikia įsidėmėti, kad vagystės atveju būtina kreiptis į policiją, kitaip daikto dingimo atvejį įrodyti bus labai sunku, nors banko išrašuose ir bus matoma, kad jis buvo pirktas“, – dėsto banko atstovė.

Prieš prisiimant finansinius įsipareigojimus, rekomenduojame atidžiai įvertinti asmenines ir (ar) šeimos finansines galimybes. Netinkamas finansinių įsipareigojimų vykdymas gali daryti neigiamą įtaką Jūsų kredito istorijai, pabranginti skolinimąsi.

UAB „Headline Agency“ inf.

KAIP IŠLIKTI SAUGIEMS INTERNETE išpardavimų laikotarpiu

Juodasis penktadienis (angl. Black Friday) pamažu tampa juodoju lapkričiu, mat gyventojai vis dažniau viliojami nuolaidomis nebe vieną dieną, o beveik visą mėnesį. Kol skubame pasinaudoti patraukliais pasiūlymais, sukčiai taip pat nesėdi rankų sudėję. Elektroninės atpažinties ekspertas sako, kad šiuo laikotarpiu ypač svarbu išlikti budriems, ir dalijasi patarimais, kaip apsaugoti savo asmeninius duomenis ir pinigus.

„Prasidėjus išpardavimams, gyventojai dažnai susigundo patraukliais pasiūlymais. Šiuo laikotarpiu pardavimų kiekis padidėja 30 procentų. Sukčiai tik ir laukia, kol budrumą pamiršę asmenys užkibs ant kabliuko – patvirtins neinicijuotą transakciją ar paspaus nesaugią nuorodą. Prieš išibėgėjant išpardavimų karštinei, svarbu dar kartą pasikartoti pagrindines taisykles“, – sako **Viktoras Kamarevcevas**, e. atpažinties priemonės kuriančios bendrovės „SK ID Solutions“ verslo vadovas Lietuvoje.

Netvirtinkite to, ko neinicijavote

Anot V. Kamarevcevo, viena dažniausių klaidų – neinicijuotos „Smart-ID“ transakcijos patvirtinimas. „Kartais transakcija inicijuojama dėl žmogiškosios klaidos, pavyzdžiui, kai asmens informacija yra labai panaši į kito naudotojo ir šis padarė klaidą bandydamas prisijungti prie savo „Smart-ID“ paskyros. Vis dėlto pasitaiko atvejų, kai sukčiai, gavę jūsų asmeninius duomenis, juos suveda e. paslaugos teikėjo platformoje ir taip bando inicijuoti operaciją. Tada programėlėje gali atsirasti transakcijos

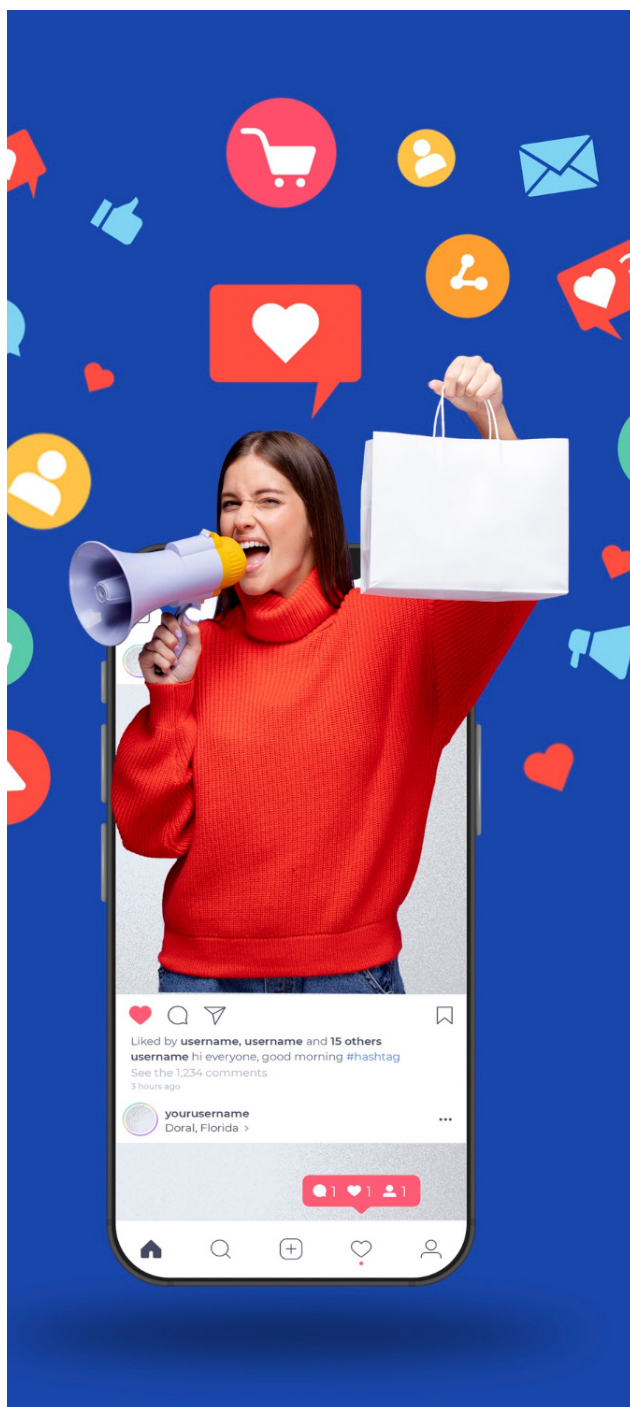
Prasidėjus išpardavimams, ypatingus pasiūlymus gali siųsti ne tik autorizuotos e. parduotuvės ir gerai žinomi prekių ženklai, bet ir jais apsimitantys sukčiai.

patvirtinimo užklausa. Jeigu tuo metu nieko neperkate internetu, nesijungiate prie banko ar kitų paslaugų ir neinicijavote šios transakcijos, jokių būdu neveskite PIN kodų. Kol veiksmas nebus patvirtintas paties asmens suvedus tik jam žinomus PIN kodus, duomenys liks saugūs“, – priemena ekspertas.

Beje, pati „Smart-ID“ programėlė dėl joje naudojamos padalinto viešojo rakto infrastruktūros yra saugi, todėl į ją sukčiai negali įsilaužti. Vis dėlto nusikaltėliai ieško naujų būdų, kaip apgauti gyventojus, todėl svarbu netvirtinti neinicijuotų transakcijų.

Devynis kartus patikrink, dešimtą pirk

„SK ID Solutions“ atstovas pabrėžia, kad reikėtų naudoti saugias el. atpažinties priemones ir visada patikrinti kontrolinius kodus. „Pavyzdžiui, jeigu elektroninėje parduotuvėje apsiperkate su „Smart-ID“, prieš patvirtindami transakciją **įsitikinkite, kad telefone rodomas kontrolinis keturių skaitmenų kodas sutampa su e. paslaugos elektroninėje parduotuvėje pateiktu kodu.** Taip patvirtinsite operaciją, kurią inicijuojate.“

Jeigu elektroninėje parduotuvėje apsiperkate su „Smart-ID“, prieš patvirtindami transakciją įsitikinkite, kad telefone rodomas kontrolinis keturių skaitmenų kodas sutampa su e. paslaugos elektroninėje parduotuvėje pateiktu kodu. Taip patvirtinsite operaciją, kurią inicijuojate.

Be to, prieš atliekant transakcijas, „Smart-ID“ programėlėje visuomet nurodoma papildoma informacija: „tiek vedant PIN1, tiek PIN2, svarbu skaityti pranešimus išmaniojo įrenginio ekrane. Jeigu prašoma įvesti PIN1 kodą, vadinasi, jungiatės prie e. paslaugų: interneto banko, e. parduotuvės ir pan., jeigu prašoma PIN2, tuomet autorizujete veiksmą, pavyzdžiui, mokėjimą, dokumento pasirašymą ir panašiai. Šis programėlėje atsirandantis pranešimas – papildomas saugumo žingsnis, nurodantis, kokia operacija yra atliekama. Jeigu kyla bent menkiausias įtarimas ar pastebite nesutapimų, atšaukite transakciją.“

Pasak eksperto, ypač svarbi ir PIN kodų apsauga – jais negalima dalintis su niekuo, net ir šeimos nariais. „Smart-ID“ naudotojų PIN kodai nesaugomi vidinėse bendrovės sistemose, jų negalima keisti, o juos pamiršus, reikia susikurti naują paskyrą.

Nespauskite neiškių nuorodų

Prasidėjus išpardavimams, ypatingus pasiūlymus gali siųsti ne tik autorizuotos e. parduotuvės ir gerai žinomi prekių ženklai, bet ir jais apsimetantys sukčiai. V. Kamarevcevas pastebi, kad šiuo laikotarpiu ypač išauga nesaugių nuorodų siuntimas gyventojams trumposiomis žinutėmis ar el. paštu.

„Tikėtina, kad sukčiai bandys išvilioti duomenis, siųsdami nesaugias nuorodas, pranešdami apie momentinius išpardavimus, nepristatytą siuntą, arba nurodys, kad ji „užstrigusi“ muitinėje ir panašiai. Jokiais būdais jų nespauskite. Visada saugiau pačiam jungtis prie norimų puslapių, įrašant interneto svetainės adresą tiesiai į naršyklę. Be to, reikėtų atkreipti dėmesį, kad siųsdami nuorodas sukčiai skubina veikti, pavyzdžiui, nurodydami itin trumpą akcijos galiojimo laiką. Tokiu atveju taip pat svarbu neužkibti ant kabluko“, – sako V. Kamarevcevas.

Jis taip pat primena, kad nei paslaugos teikėjas „SK ID Solutions“, nei institucijos, nei e. paslaugas teikiančios bendrovės niekada nesiunčia jokių aktyvių nuorodų, prašydamos pateikti asmens duomenis ar patvirtinti transakcijas. Gavus tokią užklausa, reikėtų informuoti paslaugos teikėją.

Komunikacijos agentūros „23:45 agency“ inf.

7 EKSPERTO PATARIMAI: kaip apsaugoti mobiliuosius duomenis nuo kibernetinių atakų

Išmanieji telefonai saugo labai didelius informacijos kiekius, todėl jie yra itin patraukli platforma kibernetiniams sukčiams, kurie įvairiais būdais siekia gauti jautrius vartotojų duomenis. Tyrimai rodo, kad per pastaruosius dvejus metus nerimą keliančiu greičiu išaugo būtent tokių atakų skaičius, todėl atkreipti dėmesį į savo išmaniojo telefono saugumą šiuo metu yra itin svarbu.

„Samsung Electronics Baltics“ produktų treneris **Andrius Mateika** dalijasi patarimais, kuriais vadovaudamasis kiekvienas gali sustiprinti išmaniųjų telefonų saugumą.

1. Susikurkite stiprų slaptažodį

Prieigai prie elektroninio pašto ir socialinių tinklų platformų rekomenduojama naudoti unikalius ir sunkiai „nulažiamus“ slaptažodžius. A. Mateika tvirtina, kad **kuriant slaptažodžius geriausia naudoti ir didžiąsias, ir mažąsias raides, skaičius ir įvairius simbolius**. Be to, kiekvienai platformai turėtų būti naudojami skirtingi slaptažodžiai.

„Yra keletas slaptažodžių valdymo ir saugos programų, kurios greitai ir automatiškai generuoja unikalius slaptažodžius. Slaptažodžių valdymo programos, tokios kaip „Samsung Pass“, „NordPass“ ar „Roboform“, yra labai naudingos, norint apsaugoti visus slaptažodžius. Jei nenorite ilgai galvoti, kokį slaptažodį pasirinkti, galite pasinaudoti viena iš internete prieinamų platformų: „LastPass“, „1Password“, „Dashlane“ ar „Bitwarden“, – sako produktų treneris.

 Pirkdami internetu arba atlikdami banko operacijas įsitikinkite, kad naudojate saugų, šifruotą ryšį, kurio adreso juosta prasideda https://, o šalia yra užrakto piktograma.

2. Įjunkite dviejų veiksmų autentifikavimą

Anot eksperto, dar vienas greitas būdas pagerinti privačių paskyrų saugumą – kur tik įmanoma, įjungti dviejų veiksmų autentifikavimą. Papildomas patikrinimas, prašant į telefoną išsiųsto arba autentifikavimo programėlėje sugeneruoto kodo, užtikrins dvigubą apsaugą ir apsunkins nusikaltėlių prieigą prie vartotojų paskyrų.

3. Dviguba apsauga apsaugokite konfidencialią informaciją

Dviguba apsauga galima ne tik naudojant dviejų faktorių autentifikavimą, bet ir papildomus įrankius, kurie yra naudingi siekiant išsaugoti konfidencialią informaciją. Pasak A. Mateikos, „Samsung“ telefonuose galima sukurti „saugų aplanką“, kuriame su vartotojo sukurtu slaptažodžiu gali būti saugomi konfidencialūs failai, programėlės ir kiti svarbūs ištekliai, užtikrinant jų apsaugą nuo neteisėtos prieigos. Be to, „Private Share“ funkcija leidžia telefono savininkui siųsti nuotraukas ar vaizdo įrašus, užtikrinant, kad gavėjas negalės išsaugoti failų ar daryti ekrano kopijų. **Tai dar viena veiksminga saugumo priemonė, padedanti apsaugoti informaciją nuo nutekėjimo ir tolesnio jos platinimo.**

4. Reguliariai kurkite atsargines svarbių failų kopijas

Telefonas išsaugo mūsų prisiminimus nuotraukų ir vaizdo įrašų pavidalo. Norint užtikrinti, kad brangios akimirkos niekur nedingtų, ekspertas rekomenduoja **reguliariai kurti nuotraukų, svarbių dokumentų ir kitų reikalingų failų atsargines kopijas**. Visus šiuo dalykus galima išsisaugoti tiek specialioje saugykloje, tiek lokaliai įrenginyje, tiek „debesyje“. Kibernetinių atakų, virusų ar kitų duomenų praradimo atveju tai užtikrins, kad reikiamus duomenis ar prisiminimus visada turėsite po ranka.

5. Patikrinkite socialinių tinklų profilių nustatymus

Dažnai nesusimąstome apie privatumo nustatymus socialinių tinklų platformose ir į tai nekreipiame dėmesio. A. Mateika rekomenduoja juos dar kartą peržiūrėti: nustatyti, kurie vartotojai gali matyti jūsų įrašus, nuotraukas ir kitą asmeninę informaciją. Apribojus viešai prieinamų asmens duomenų kiekį, galima sumažinti riziką, kad tam tikri duomenys bus nutekinti, taip pat galimybę, kad kažkas neteisėtai prisijungs prie jūsų paskyros.

6. Reguliariai atnaujinkite operacinę sistemą

A. Mateika sako, kad ne tik apsaugos sistemos, bet ir kibernetinės atakos darosi vis sudėtingesnės, todėl viena iš būtinų įrenginio saugumo priemonių – nuolatinis operacinės sistemos, taikomųjų ir antivirusinių programų atnaujinimas. Patogiausias būdas tai padaryti – **telefone nustatyti automatinius atnaujinimus, taip užtikrinant nuolatinę apsaugą nuo naujo tipo atakų**.

„Telefono saugumą lemia ir pats išmanusis telefonas. Pavyzdžiui, naujausiuose „Galaxy S24“ serijos telefonuose yra specialiai įmontuotas apsaugos sprendimas „Knox Matrix“, užtikrinantis visišką apsaugą nuo duomenų nutekėjimo“, – teigia A. Mateika.

7. Interneto operacijoms atlikti naudokite saugų ryšį

Pirkdami internetu arba atlikdami banko operacijas įsitikinkite, kad naudojate

saugų, šifruotą ryšį, kurio adreso juosta prasideda **https://**, o šalia yra užrakto piktograma.

„Būkite atsargūs naudodami viešuosius „Wi-Fi“ tinklus. Be to, turėkite omenyje, kad kibernetiniai sukčiai gali jūsų informaciją pasiekti net tada, kai viešoje vietoje per USB lizdą kraunate savo telefoną. Pavyzdžiui, „Samsung“ telefonų naudotojai yra nuo to apsaugoti papildomai: „Auto Block“ funkcija automatiškai užkerta kelią duomenų nutekėjimui ir kenkimo programų įkėlimui iš nesaugių USB jungčių“, – sako A. Mateika.

UAB „Publicum“ inf.

LAPKRITIS 2024

P	4	11	18	25	
A	5	12	19	26	
T	6	13	20	27	
K	7	14	21	28	
P	1	8	15	22	29
Š	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	
Sav.	44	45	46	47	48

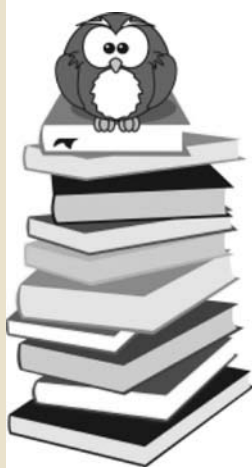

2024 m. lapkričio mėn. mokesčių sumokėjimo, deklaravimo ir kitų prievolių kalendorius

Kalendorius parengtas pagal 2024 m. lapkričio 14 d. galiojusius norminius aktus.

Terminas	Prievolė	Pavadinimas
1	2	3
Lapkričio 20 d.	pateikti	Gaunamų ir išrašomų PVM sąskaitų faktūrų registru duomenis i.SAF už spalio mėn.
Lapkričio 25 d.	mokėti	PVM už spalio mėn.
	pateikti	PVM deklaraciją (FR0600) ir ataskaitą (FR0564) už spalio mėn. Formą FR1070 – žemės ūkio produkcijos pirkėjo pradelstas skolas žemės ūkio produkcijos pardavėjams už spalio mėn.
Gruodžio 2 d.	mokėti	GPM nuo lapkričio 16–30 d. išmokėtų sumų, priskiriamų gyventojo A klasės pajamoms
		PSD įmokas savarankiškai dirbantiems asmenims už lapkričio mėn.

BUHALTERINĖS APSKAITOS, MOKESČIŲ, TEISĖS KONSULTACIJOS

Puikiai pažindami įmones, jų veiklos ypatumus, rinkas, kuriose jos veikia, ir būdami vadybos, finansinės apskaitos, mokesčių ir teisės sričių profesionalai, padedame savo klientams rasti tinkamiausią išeitį iš kasdienių problemų, siūlome sprendimus, kaip jų išvengti ateityje.

- Garantuojame operatyvų aptarnavimą ir nepriekaištingą darbų atlikimą laiku.
- Užtikriname visišką kliento informacijos konfidencialumą.
- Randame individualius sprendimus.

Beveik 30 metų patirtis!

Tel. (0 5) 270 0636, el. paštas konsultacijos@paciolis.lt

Palmiros horoskopas buhalteriams

LAPKRIČIO 19-oji, ANTRADIENIS

Tinkamas laikas aktyviai veiklai, naujų darbų pradžiai. Palanku mokytis, tartis, užmegzti naujus dalykinius kontaktus. Gera proga siūlyti vadovybei savo idėjas.

LAPKRIČIO 20-oji, TREČIADIENIS

Šiandien patartina bendrauti oficialiau. Netinkamas laikas naujoms pažintims, nepalanku spręsti problemas, dėl ko nors tartis, žadėti.

LAPKRIČIO 21-oji, KETVIRTADIENIS

Naujų darbų nepradėkite – palanku ką nors užbaigti, apibendrinti. Tiks spręsti uždarbio klausimą.

LAPKRIČIO 22-oji, PENKTADIENIS

Tuščiai negaiškite laiko – ši diena palanki veiklai, seksis atlikti privalomus, bet ne itin malonius darbus.

LAPKRIČIO 23-oji, ŠEŠTADIENIS

Palankus metas kelionėms, susitikimams, viešnagėms. Geras laikas tvarkymosi darbams.

LAPKRIČIO 24-oji, SEKMADIENIS

Emociškai kiek įtempta diena. Netinkamas metas kelionėms, viešnagėms. Patartina daugiau laiko leisti namuose su šeima. Palanku stiprinti sveikatą.

LAPKRIČIO 25-oji, PIRMADIENIS

Puikus laikas imtis sudėtingų užduočių, palanku kažką perdaryti, keisti. Nieko skubaus neatidėkite kitoms dienoms – nuo rytdienos reikalai kuriam laikui gali įstrigti.

Galvosūkis SUDOKU

SUDOKU lentelė susideda iš devynių stulpelių ir devynių eilučių, suskirstytų į 9 langelius. Visa lentelė dar suskirstyta į 9 langelių (3 × 3) kvadratus.

Pagal susitarimą galvosūkiuose naudojami skaitmenys, tačiau matematiniai ryšiai čia nėra svarbūs, taigi galimi galvosūkių variantai naudojant kitus simbolius, pavyzdžiui, abėcėlės raides ar spalvas.

Žaidimo esmė – įrašyti skaitmenis nuo 1 iki 9 į stulpelius, eilutes ir 9 langelių (3 × 3) kvadratus taip, kad skaitmenys nesikartotų.

2	8	6	3	1	5	4	7	9
1	3	7	9	4	6	2	8	5
4	9	5	8	7	2	3	6	1
5	6	3	1	9	8	7	2	4
9	1	4	2	6	7	8	5	3
8	7	2	4	5	3	1	9	6
7	2	1	6	3	9	5	4	8
6	4	8	5	2	1	9	3	7
3	5	9	7	8	4	6	1	2

Patarimus ir sprendimus rasite interneto svetainėje www.sudoku.lt. Šio galvosūkių atsakymą spausdinsime kitame savaitraščio numeryje.

Galvosūkių SUDOKU, išspausdinto savaitraštyje „Buhalterija“ Nr. 42 (986) lapkričio 12 d., atsakymas.

		4	1					
	1			9				
	6	8	2	3				
4	9			1	8			
6	7			4	2			
	5	6	4	9				
		3		7				
		2	7					

Buhalterinės apskaitos programa

CENTAS

PAGRINDINIAI PROGRAMOS PRIVALUMAI:

- PATOGI DARBE
- LENGVAI ĮSISAVINAMA
- VILIOJANTI KAINA

Tel./faks. (8-5) 233 39 37
 Mob. (8-699) 4 95 62
www.edlonta.lt

Užs. 1953bam

Savaitraščio steigėja ir leidėja bendrovė „Pačiolis“

SAVAITRAŠČIO REDAKCIJA

Vyriausiasis redaktorius
 doc. dr. auditorius
Gediminas KALČINSKAS

Vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas
 auditorius **Gintautas DEVEIKIS**
 (finansinė apskaita)

Vaidotas Dauskurdas
 (teisė)

Oksana Galin
 (mokesčiai)

Marina Guptor
 (mokesčiai, i.MAS)

auditorius **Valdas Jagminas**
 (buhalterinė menedžmento apskaita)

Vaidotas Narušis
 (informacinės technologijos)

Administratorius
Andrej Šadrakov

Maketuotojos:
Ramutė Kalčinskiė
Virginija Keblienė

Kalbos redaktorė
Laura Šuikienė
Danguolė Vanagaitė

A.s. LT157044060000914441 AB SEB banke
 Leidyklos „Pačiolis“ 2 367 leidinys
 Pasirašyta spaudai 2024 11 14
 Leidinys tik prenumeruojamas
 Ofsetinė spauda.
 Rinko ir maketavo leidykla „Pačiolis“
 Spausdino BĮ UAB „Baltijos kopija“
 Kareivių 13B, Vilnius

Rankraščiai nerenzuojami ir negražinami.
 Išspausdinti straipsniai gali nesutapti su redakcijos nuomone.
 Visi paryškinimai bei kitokie teksto išskyrimai (taip pat norminiuose aktuose) gali būti atlikti redakcijos.
 Už reklamos ir užsakomųjų straipsnių turinį redakcija neatsako.
 Perspausdinant „Buhalterijos“ straipsnius, būtina nuoroda.

Redakcijos adresas:
 Kalvarijų g. 129, LT-08221 Vilnius
 tel. (0 5) 2101 266
 el. paštas buhalterija@paciolis.lt

Dėl leidinių prenumeratos, platinimo ir reklamos
 kreiptis tel. (0 5) 2700 636 arba
 el. paštu reklama@paciolis.lt

KONSOLIDUOTOJI FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ

pagal naująjį įstatymą

Lektorius: auditorius Gintautas Deveikis

Išmokite parengti konsoliduotąsias finansines ataskaitas PER VIENĄ DIENĄ!

Trukmė apie 6 ak. val. (1 diena).

Kursai skirti buhalteriams, kuriems privalu rengti konsoliduotąją finansinę atskaitomybę pagal VAS arba norintiems išmokti ją rengti. Kursai bus naudingi dukterinių įmonių buhalteriams, norintiems geriau parengti konsolidavimui būtinus duomenis.

Kursuose įgysite teorinių žinių ir išnagrinėsite daug praktinių situacijų: išmokssite nustatyti dukterinės įmonės įsigijimo metu atsirandantį prestižą; išmoksate atlikti būtinus duomenų koregavimus atskaitomybės konsolidavimo metu; išmoksate parengti konsoliduotąsias finansines ataskaitas; susipažinsite su užsienyje veikiančių dukterinių įmonių atskaitomybės konsolidavimo ypatumais.

KURSŲ PROGRAMA:

Prievolė sudaryti konsoliduotąsias finansines ataskaitas ir įstatymais nustatytos išimtys.

Dukterinės ir asocijuotos įmonės. Tiesioginė ir netiesioginė kontrolė.

Dukterinių įmonių įsigijimas ir jų steigimas. Pradinis akcijų įvertinimas.

Prestižo (neigiamo prestižo) susidarymas ir amortizacija.

Konsolidavimo procedūra ir jos etapai.

Patronuojančiosios ir dukterinės įmonės apskaitos politikos skirtumų eliminavimas.

Įmonių grupės viduje atliekamų tarpusavio sandorių nerealizuotų rezultatų eliminavimas.

Užsienyje veikiančių dukterinių įmonių finansinės atskaitomybės konsolidavimo ypatumai.

Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų sudarymas.

Rinkitės Jums patogiausią mokymosi būdą –

auditorijoje arba nuotoliniu būdu

(dalyvaujant paskaitose internetu per ZOOM programą).

Kursai organizuojami nedidelėms grupėms, todėl yra galimybė aptarti konkrečios įmonės operacijas.

Mokant iki gruodžio 5 d. – 171 €, nuo gruodžio 6 d. – 245 € (PVM netaikomas).

Laukiame Jūsų gruodžio 16 d. „Pačiolio“ mokymo centre Vilniuje (Kalvarijų g. 129) arba internetu stebint tiesioginę transliaciją.

Norėdami dalyvauti šiuose kursuose, sumokėkite jų kainą į UAB „Pačiolio prekyba“ (į. k. 300807502), a. s. LT347044060005977111 AB SEB banke. Mokėjimo nurodyme įrašykite **prekės kodą (KON)**, įmonės pavadinimą, įmonės kodą, telefono numerį ir **el. pašto adresą**.

Daugiau informacijos: tel. (0 5) 210 1259, +370 612 66 762 ir el. paštu kursai@paciolis.lt

Viskas, ko reikia kiekvienai

MB

• BUHALTERINĖ APSKAITA • FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ • MOKESČIAI • TEISĖ • VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

- Išnagrinėta visa MB buhalterinė apskaita – nuo dokumentų tvarkymo iki finansinės atskaitomybės. Itin daug praktinių situacijų.
- MB mokesčių apskaičiavimas, deklaravimas. Išsamus mokestinių lengvatų sąrašas. Praktinės situacijos.
- MB naudojamos sutartys bei jų priedai – įvairūs pavyzdžiai.
- MB veiklos organizavimas ir vidinis reglamentavimas.
- Dokumentų ir registrų pavyzdžiai ir jų pildomi elektroniniai **ŠABLONAI (daugiau nei 70)** su naudojimo paaiškinimais.

Buhalterė Vilma, Kaunas

Tvarkau įvairių įmonių, taip pat ir dešimties mažųjų bendrijų, apskaitą. Jų veiklos skirtingos, kiekvienoje iš jų vis kitokia situacija, tvarkomi skirtingi apskaitos barai, tad ir apskaita kažkiek skiriasi. Perskaičiusi reklamą, nusprendžiau įsigyti leidinį „Mažoji bendrija“. Jis man labai padėjo: ten radau viską, ko man prireikia tvarkant MB apskaitą, ir dar daugiau. Labai naudingi dokumentų šablonai, aiškūs aprašymai su pavyzdžiais, kaip tvarkyti konkretaus baro apskaitą. Tikrai vertingas leidinys.

**Visa tai – vienoje darbo priemonėje MAŽOJI BENDRIJA:
apskaita ir atskaitomybė, mokesčiai, teisė**

Darbo priemonės kaina **iki lapkričio 25 d. – tik 139 197 €** (su PVM).

Užs. 2032bam

Norėdami įsigyti darbo priemonę, sumokėkite jos kainą į UAB „Pačiolio prekyba“ (į. k. 300807502) a. s. LT347044060005977111 AB SEB banke. Mokėjimo nurodyme įrašykite **prekės kodą (MB2)**, **pristatymo adresą**, **tel. numerį** ir **el. pašto adresą**.
Daugiau informacijos: tel. (0 5) 270 0676 arba el. p. knygos@paciolis.lt

www.paciolis.lt